

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III
ra

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 19.650 in
19.349 za iserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Pred 155 leti

Letos praznuje svet stopetindesetletnico proglasitve neodvisnosti Združenih držav severne Amerike. Tega se človek nehoti spomni, če opazuje, kako se po minuli volni nepretrgoma ponavljajo poizkusi nasilne rešitve perečih političnih in socialnih vprašanj naše dobe. Zda čujemo o kakšni revoluciji z leve zdej o kakšnem puču z desne. Vsi ti poizkusi pa do danes niso dokazali ničesar drugega, kakor da nasilne rešitve niso nobene rešitve. Naj bo komunizem ali fašizem, tako prvi kakor drugi sta politična in gospodarska vprašanja sodobnega človeštva le še bolj zapletla, tako da ni danes iz njih videti nobenega izhoda. Pač pa vsaka bodisi levičarska bodisi desničarska nasilna akcija rodi samo reakcijo, tako da se človeštvo ne more pomiriti, da bi se z združenimi močmi in bratski vzajemnosti prišlo dela politične in kulturne obnove ter socialnega preustroja družbe. Zdi se, kakor da je velik del moderne družbe čisto pozabljen na to, da nobena druga ideja ne more ustvariti novega političnega in gospodarskega življenja kakor demokracija in da tudi nobena druga ne more ohraniti občega blagostanja in pravičnega socialnega reda.

Očetje ameriške ustave pred stopetindesetimi leti z velikim Washingtonom na čelu so se tega dobro zavedali. Vedeli so, česar sodobni človek očitno več ne ve, da politična in gospodarska načela demokracije slone na neodtujljivih etičnih pravicah človeške osebe, da s tega stališča niso relativna in minljiva, ampak imajo brezpogojno vrednost brez ozira na čas in razmere. Angleški izseljenci v Ameriki so bili puritanski kalvinisti, ki so ohranili katoliško tradicijo posebno, kar se tiče gledanja na človeško obsestvo kot kraljestvo božje na zemlji in so cenili človeško osebnost kot najvišjo in osrednjo vrednoto vesoljstva. Za svetost in nedotakljivost te osebnosti so se njihovi predniki pod vodstvom Cromwella borili proti absolutizmu Stuartov za pravice ljudstva. Zgled so že sedemdeset let prej dali Nizozemci v borbi proti španskemu absolutizmu, ki je stremel za izbrisanjem deželne avtonomije, stanovskih pravic in kulturne samostojnosti nizozemskega naroda. Utrechtska unija iz leta 1579 slovesno izjavlja, da je vsaka zemeljska oblast, ki posredno izhaja iz Boga kot vrhovnega varuha in garanta vesoljstvenega moralnega reda, neposredno iz ljudstva in za ljudstvo, kateremu je odgovorna. V nasprotju s takratnim absolutizmom, ki je trdil svojo popolno neodgovornost, neodvisnost in brezpogojnost, kakor da je nekaj božanstvenega, so Nizozemci poudarjali, da opravičenost vsakokratne oblasti temelji v njeni funkciji, ki je pospeševanje občega blagorja: če tega ne dosega ali ga celo preprečuje, je izgubila svoje opravičenje. Izrekli so pa tudi že misel, da je neobhodni pogoj občega blagorja soglasje med vladajočimi in vladanimi. Tako Nizozemci kakor pozneje Cromwellovi pristajali in puritanci, ki so izvajali neodvisnost severnoameriških kolonij Anglije, so te svoje politične maksime utemeljili iz svetega pisma in krščanskega družboslovja.

In popolnoma pravilno. Sveti Tomaž Akvinski razvija o vladstvu, državi in občem blagru iste misli v svojem delu De regimine principum. V dobi najrazvitejšega absolutizma ob prehodu XVI. stoletja v XVII., pa jih je obširno razporedil in globoko utemeljil največji modroslovec Družbe Jezusove, Suarez v klasičnem delu krščanskega družboslovja De legibus. Suarez uči končni izvor vse oblasti iz Boga, poudarja pa, da neposredno oblasti nihče nima od Boga, kakor da bi mu bila po nekem tajnostnem prenosnem aktu direktno odgovorna izročena, kakor so učili dvorjanski »filozofi« tistega časa, predvsem pa luteranski teologi na velikih in malih kneževskih dvorih Nemčije — ampak direktno izvira vsaka oblast iz naravnega prava, ki je izraz od Boga na zemlji določenega reda. V toliko je oblast od Boga, v kolikor je Bog avtor naravnega prava. Naravno pravo pa strogo zahteva, da je vladstvo usmerjeno na obči blagor, ono ustvarja tudi takó moralno odgovornost vladavine kakor dolžnosti državljanov. Kakor se državljan ne more odvezati svojih dolžnosti do države, splošnosti in vladajoče oblasti, tako je tudi ta brezpogojno obvezana, da spoštuje in ščiti osebne svoboščine vsakega državljanu in stanu, ki niso noben dar milosti ali blagovoljnosti niti kakšna koncesija iz oportunitizma, ampak absolutna prava, ki neposredno izvirajo iz božje volje in uredbe stvarstva. Dognano je, da so očetje ameriške ustave pred stopetindesetimi leti imeli te nauke katoliškega modroslovca jezuita pred očmi, kakor so bili znani tudi Rousseau-u in duševnim početnikom francoske revolucije.

Na te stvari se je treba spomniti v današnjih dneh, ko sta ruski komunizem in italijanski fašizem v mnogih izpodkopal veru v demokracijo. To nezaupanje izvira iz slabosti sodobnega človeka, ki nima nobenega v večnih fundamentalnih usidra-nega religioznega in svetovnega nazora, da bi si ustvaril trden družboslovni sestav, ampak rajši prepušča raznim »močnim rokam«, da rešujejo njegove bitne probleme, pa tako samó odpira pot samovoljnosti, ki je, kakor kaže izkušnja, najboljši pospeševalec nereda, nezadovoljnosti in anarhičnih strasti, ki se pod njeno odejo kotijo. Pravi red je mogoč le v popolni, odkritosrčni in pošteni demokraciji, ki računa z dobrimi stranmi človeške nature, z dostojanstvom človeške osebnosti in z njenimi moralnimi silami, ki ustvarjajo med osebami soglasje v splošni blagor na podlagi svobode. To je bistvo krščanskega nazora o družbi, ki na drugem temelju trajno ne more obstajati in se zdravo razvijati. Tako tudi naglašajo avtorji znamenite neodvisnostne deklaracije Združenih držav severne Amerike pred stopetindesetimi leti.

Središče vesoljstva je človeška oseba, človeška

Kako se „rešuje“ domovina Heimwehr je hotel izkoristiti gospodarsko stisko

Dunaj, 14. sept. w. Pohod na Dunaj, ki so ga hoteli heimwehrovci izvršiti po vzorcu fašističnega »pohoda na Rim«, se je klavrno zaključil: generalissimus heimwehroveke armade ing. Rauter je v ječi, o organizatorju »revolucije« dr. Priemerju gre glas, da je zbežal v domovino fašizma, v Italijo. Nižjeavstrijski Heimwehr, ki je v ožjem stiku s krščanskimi socialci, je v posebnem proglasu obsodil Priemerjev puč. Priemerja je označevalo nadalje deželno vodstvo tirolskega Heimwehra in obsodbi so se pridružili tudi narodni socialisti. Razkol v Heimwehru je torej popoln in likvidacija mora nastopiti v najkrajšem času.

V zadnjem času so imeli voditelji Heimwehra dr. Priemer, dr. Steidle in grof Starhemberg celo vrsto posvetovanj. Splošno mnenje je bilo, da so se voditelji posvetovali, kako bi napravili red v svojih vrstah, ki so bile radi sporov med glavarji silno zrahljane. Dogodki od sobote na nedeljo so pa pokazali, da je bil predmet teh posvetovanj organizacija puča. Do danes še ni dognano, ali so vsi voditelji nastopali sporazumno in ali je gornjeavstrijski in tirolski Heimwehr pustil Priemerja in njegove štajerske čete na cedilu šele, ko je uvidel, da je Priemerjevo početje obsojeno na neuspeh. Priemerjeva »revolucija« je iznenadila vse politične kroge in tudi vlado.

Priznati je treba, da ni bil trenutek za »revolucijo« tako slabo izbran, kakor bi se zdelo v prvem trenutku, in morda bi se bil tudi puč posrečil, ako bi bili fašizmi še tako v modi kakor pred leti. Na vrata trka zima in dežela se nahaja v hudi gospodarski in finančni krizi. Graški škof je izdal na svoje vernike pismo, v katerem jih poziva, naj storijo vse, da olajšajo bedo brezposelnim v industrijskih središčih, ki danes že v resnici stradajo; v župnih uradih naj se organizirajo nabiralnice za obleko in čevlje ter druge darove za brezposelne. V nacionalističnih krogih vlada velik ogorčenje, ker se je morala Avstrija na priček Francije odpovedati priključitvi k Nemčiji. Vest o pogajanjih za posojilo pri Zvezi narodov, ki jih je Schober prinesel iz Zeneve, so trde. Zveza narodov, oziroma francoske banke so pripravljene dati posojilo edino pod pogojem, da Avstrija uradno vsi svoj proračun. Letošnji proračun izkazuje 160 milijonov primanjkljaja in bo na koncu leta kljub novemu reduciranju, ki ga bo vlada izvedla s štednjami, znašal 50 milijonov šilingov. Ker se radi splošne stagnacije gospodarstva pričakuje nadaljnje padanje državnih dohodkov, računajo finančniki, da bo primanjkljaj državnega obračuna na koncu prihodnjega leta znašal 179 milijonov. Dne 15. oktobra zapade rok, ko mora Avstrija plačati Angleški banki še 100 milijonov šilingov kot saldo 150 milijonskega posojila.

Kakor rečeno, je Zveza narodov pripravljena, dovoliti Avstriji novo posojilo, toda za to stavi določne pogoje. Po Schoberovem povratku so se razširili glasovi, da hoče Zveza narodov postaviti Avstrijo zopet pod finančno kontrolo in da se za to že išče drugi dr. Zimmermann. Gotovo pa je, da Zveza narodov in francoske banke, ki stoje za njo, zahtevajo, da Avstrija brezpogojno reducira državni proračun, in sicer s štedenjem. Finančni odsek je po dolgih posvetovanjih že izdelal načrt za štedenje. Predlaga se znižanje plač državnim uradnikom in podpor brezposelnim. Predlogi finančnega odbora so zadeli na hud odpor socialnih demokratov. V kakšnem položaju se država nahaja, je razvidno iz komentarja sobotne »Neue Freie Presse«: »Razvoj bo po vsej verjetnosti šel naglo. Vojno stanje je pri vseh naših sosedih, vojno stanje pri najbogatejših in najmočnejših, vojno stanje v deželah z ogromnim gospodarskim področjem, vojno stanje pri zmagovalcih in premaganih. Kako naj se izognemo tega prokletstva, ki je zadelo vse druge? Stisniti moramo zobe in delati iz lastne volje. Čim hitreje, tem bolje!«

Ozdravljenje državnega gospodarstva, ki se po mnenju inozemskih finančnikov ni vodilo po ozkih smernicah, ki jih narekuje majhna avstrijska država, zahteva ogromne žrtve. Državni proračuni so od leta 1926 neprestano rasti in sicer od 1050 milijonov na 2110 milijonov šilingov. Avstrijsko gospodarstvo ne prenese teh vsot. Zdej jih je treba niti in namesto da bi se bila bremena sorazmerno razdelila na prejšnja leta, padejo zdej nenadoma vsa na prebivalstva, ki je med tem časom še bolj obubožalo. Heimwehrovci so skušali sedanje nezadovoljstvo ljudskih mas rabi novih žrtv, ki jih vlada od njih zahteva, izbiti. Njihovo geslo je bilo, da hočejo državo rešiti pred »zasušnje-njem«, s katerim ji baje grozi zapad, to je Francija, ki je stavila za posojilo določene pogoje.

V zadnjem času se je notranji politični položaj

precej zamotal radi volitev državnega predsednika. Kakor znano, so krščanski socialci postavili za svojega kandidata dosedanjega predsednika Miklasa, medtem ko so Velenec in Landbund zahtevali, da se postavi nevtralen kandidat, oziroma, da se sploh ne razpišejo splošne volitve, temveč naj volita predsednika samo parlament in državni svet. Tudi socialni demokrati so bili proti splošnim volitvam. Dr. Priemer je menil, da mu bodo ti zapletljivi dogodki in da se bo lahko proglasil za »dux«.

Komentarji iz inozemstva se strinjajo v tem, da je heimwehrovski puč Avstriji silno škodoval, čeprav ga je vlada zatrla v kratkem času. Verjetno

je, da se bodo pogajanja za posojilo še bolj zavlekla in da bodo pogoji za inozemske kredite toliko trši. Avstrijski »rešitelji« domovine so torej napravili slabo uslugo svoji državi.

Zeneva, 14. sept. ž. Pričakuje se, da prispe jutri semkaj avstrijski državni kanceler dr. Buresch. Njegov prihod bo v zvezi s finančno sanacijo Avstrije. Vest o poskusnem državnem puču v Avstriji je vplivala na tukašnje kroge zelo neugodno in že itak težak mednarodni položaj Avstrije še poslabšala. Kakor znano, je morala Avstrija iskati finančne pomoči od Zveze narodov, ker je njen gospodarski položaj naravnost obupen.

Operetni puč Heimwehra Nameravan je bil koncentrični pohod na Dunaj

Dunaj, 14. sept. tg. Operetni puč Heimwehra pod vodstvom dr. Priemerja se je začel in končal v 24 urah z začetno in končno proklamacijo. V prvi proklamaciji se je dr. Priemer izklical za voditelja države, siskal je ustavo, odstavil vlado in proglasil preki sod, v drugi proklamaciji pa je 12 ur pozneje, češ, da prepreči prelivanje krvi, vzel slovo ne samo kot voditelj države, temveč tudi kot voditelj Heimwehra. Ker je bila ta dan ravno nedelja, se je zdelo najprej, da se je Heimwehrovcem posrečilo presenečenje. Od nižjeavstrijske meje pri Semmeringu so zasedli vsa dolina Murice in Mure do Judenburga, torej najvažnejša mesta Mürrzschlag, Kapfenberg, Bruck, Leoben in Judenburg, kjer je doma dr. Priemer. Povsod so povzročili več ali manj zmede pri lokalnih oblastvih in posebno pri okrajnih glavarstvih, ki so morala ostati pasivna, ker niso imela na razpolago orožništva in policije, ali pa so simpatizirala s pučisti.

Knez Starhemberg je iz Zgornje Avstrije, dasi je podal vladi lojalnostno izjavo, na 28 tovrstnih avtomobilih poslal popolnoma oboroženo četo v Amstetten. To pomeni, da so Heimwehrovci poskušali a štajerske in gornjeavstrijske strani koncentrični pohod na Dunaj, katerega so itak mnogokrat napo-

vedovali. Toda knez Starhemberg ni prišel od tega, temveč se je moral umakniti zvečer na enega svojih trinajsih gradov Eferding v Zgornji Avstriji. Vlada je izdala proti njemu zaporno povelje in od polnoči dalje je 50 orožnikov oblegalo grad in ga hotelo tudi naskočiti, če bi bilo treba. V Linzu so bili aretirani voditelji Heimwehra Puchmayr in Englisch-Poparic ter dva bivša generala.

Na Dunaju samem so zatrli puč že v prvih pripravih. Pri Heimwehrovcih so bile izvršene hitne preiskave. Deloma so Heimwehrovci poskušali izvajati tudi uradna dejanja. Tako so ustavljali avtomobile, silili potnike, da so se morali legitimirati, zapirali so vaše župane, razorožili v nekaterih krajih policijo itd. Vse pa se je vršilo nekako po domače. Prebivalstvo, posebno delavstvo, je povsod ohranilo mir in disciplino, dasi so bili očitno zelo nervozni.

Notranji minister Winkler je danes v intervjuju na kratko odpravil heimwehrovski poskus kot »operetno igralkanje«, ki nikjer v Avstriji niti v inozemstvu ni povzročilo vznemirjenja. Pohvalil je popolnoma soglasno delovanje policije, orožništva in vojske ter dostavil: »Politika brezvestnosti ne sme postati avstrijska navada.«

„Početje iz norišnice“ Kako so bili aretirani voditelji

Dunaj, 14. sept. tg. Knez Ernst Rüdiger Starhemberg, bivši notranji minister, še vse varnostne službe in policije, čuvar ustave, se bo moral zagovarjati radi veleizdaje. Tega prominentnega voditelja Heimwehra so danes aretirali na gradu Weizkirchen v Zgornji Avstriji, dočim je močna četa orožnikov oblegala njegov grad Eferding. Na istem gradu so aretirali tudi heimwehrovekega voditelja, grofa Corinthia. Ing. Rauterja, štabnega voditelja, so aretirali v Gradcu v njegovem stanovanju in razen tega še okoli 20 drugih voditeljev, tako nekega visokega deželnega uradnika, visokega železniškega uradnika in upravitelja bivšega zveznega predsednika dr. Hainischa. Stvarnega povzročitelja puča dr. Priemerja pa še niso mogli prijeti. Zbežal je, kakor se čuje v Maribor, kjer ima njegov brat vinski trgovino. S češkoslovaške gornjeavstrijske meje pa se poroča, da so bile češkoslovaške obmejne straže takoj, ko so prišle prve vesti o puču, ojačene.

Policija preiskuje sedaj zveze heimwehrovskih organizacij in strategično zgraditev puča. Ostro se kritizira postopanje krščanskega socialnega deželnega glavarja v Gradcu dr. Rintelena, in sicer tudi v krščanskosocialnih listih, ker je baje še večer telefonično prosil dunajsko vlado, naj obljubi pučistom amnestijo, da bo lažje končala to gibanje, kar pa je dr. Buresch gladko odklonil. — »Neue Freie Presse« piše, da je Bureschova vlada trdno odločena, razorožiti in razpustiti Heimwehr. Podkanceler dr. Schober je izjavil v govoru, da je bila večerajšnja nedelja samo epizoda, ki pa se seveda ne more opustiti. Bivši zvezni kanceler dr. Ender je v intervjuju imenoval puč »početje iz norišnice«. Socialisti so izdali oglas na delavstvo, od katerega zahtevajo samoočistilo in svare pred samostojnimi akcijami. Ostro napada »Arbeiter Zeitung« gospodo pri Alpine-Montangesellschaft, češ, da so se pri njej zbirale niti puča, ter politično zadržanje dr. Rintelena, ki da je podprl pučiste. Nasprotno pa celo »Reichspost« imenuje heimwehrovce blazneže in zločince. Samo narodnosocialistični list označuje puč kot izraz ljudskega upora.

Gradec je bil večeraj ves dan zelo ogrožen, ker so ga pučisti popolnoma cernirali. Pri vseh vhodih v mesto so postavili heimwehrovci žične ovire in strojne puške. Ves čas pa sta letali nad mestom dve letali, ki sta poizvedovali o položaju. Za Gradčane je bila nedelja zelo nervozna.

Fašisti so prezgodaj udarili

Dunaj, 14. sept. tg. Zvečer ob 6 je bilo zborovanje zaupnikov socialne demokratske stranke, na katerem je voditelj republikanskega Schutzbunda dr. Deutsch poročal o heimwehrovskem puču. Dr. Deutsch je posebno naglašal čudno postopanje zvezne eksekutive, katere je z zavlačevanjem akcije omogočila pučistom, da so odšli z orožjem. O predzgodovini puča je navedel, da so se v zadnjih tednih vršila pogajanja za zedinjenje v Heimwehru, pri katerih pa so že imeli namen izvršiti puč. Dr. Priemer ga je začel 24 ur prej, kakor je bilo določeno. Organ Landbunda »Extrablatt« zahteva danes v zelo ostrem uvodniku, da morajo vsi pučisti dobiti pravično kazeno.

List naglašala posebno, da je sodelovala pri puču cela vrsta upokojenih častnikov in državnih uradnikov, pa tudi več aktivnih uradnikov. Sodelovali so tudi člani visokega plemstva. Kakor se poroča iz Gradca, so videli dr. Priemerja nazadnje v Rožni dolini na Koroškem v privatnem avtu. Računa se, da ga bodo mogli še nočjo prijeti. Ugotovilo se je tudi, da je bil eden izmed obeh generalov, aretiranih v Linzu, še pred par tedni aktivni poveljnik neke brigade v Zgornji Avstriji. Iz papirjev, ki so bili zaplenjeni pri knezu Starhembergu, izhaja, da bi se imel puč izvršiti šele ponoči od nedelje na ponedeljek. Ker pa je dr. Priemer dobil poročila, da je bil puč že izdan voditeljem socialnih demokratov, je udaril 24 ur prej.

Tri smrtné žrtve fašističnih traparij

Dunaj, 14. sept. tg. Heimwehrovski puč je zahteval tri smrtné žrtve, ker sta danes umrla dva socialna demokrata, ki sta bila ranjena v Kapfenbergu. Danes so bile v Kapfenbergu in Brucku vedno večje demonstracije delavstva, pri katerih so pretepli več heimwehrovcev. Nastopili je morala policija, orožništvo in vojaštvo. Zvečer pa se je posrečilo zastopnikom socialne demokratske stranke, da so odvrnili delavce od nadaljnjih izgrediv. O bivanju dr. Priemerja še ni nič znane. Govori se na eni strani, da se skriva v nekem gradu na južnem Štajerskem, na drugi strani pa, da se mu je posrečilo zbežati v Nemčijo.

V deželi je zopet mir

V Gornji Avstriji vlada popoln mir. V Amstetenu so se zbrale skupine članov Heimwehra. O tem so bili takoj obveščeni oddelki vojske, ki so te skupine obkolili in tako onemogočili vsak njihov pokret.

V Gradcu je bilo ukrenjeno vse potrebno, da se takoj uduši vsak pokret heimwehrovcev. V vseh krajih štajerske vladata popoln red in mir.

Sodeč po vsem tem ni pričakovati, da bi prišlo do ponovnih neredov, ker so vojska, policija in orožništvo povsod v pripravljenosti in skrbje za red in mir.

Takoj, ko so se razširile vesti o dogodkih, so bili vojaški oddelki pripravljeni za vse eventualnosti. Ko so prišli vojaški bataljoni iz Linza v Judenburg, je bil takoj vzpostavljen red. Tudi na Gornjem Štajerskem je vojaštvo naglo zadušilo poskus prevrata. V vseh krajih je vojska brez prelivanja krvi vzpostavila red.

V Pragi so zadovoljni

Praga, 14. sept. tg. Hitri konec puča je v praških oficijelnih krogih napravil dober vtis, ker je bilo videti, da je razpoigala državna oblast z zadostno avtoriteto. Izjavljajo pa, da bo posledica tega dogodka obširna radikalizacija političnega življenja v Avstriji. Oficijozna »Prager Presse« trdi, da so financirale puč Alpine-Montangesellschaft in bogata težka industrija, priznava pa, da je bil puč hitro končan in da je bil red povsod zadosten.

Na lovu za atentatorji

Atentatorji so komunisti - Dosedaj 25 smrtnih žrtev in 16 težko ranjenih

Budimpešta, 14. sept. Z. Vsa madžarska javnost se vedno stoji pod vtisom strašnega atentata, ki so ga izvršili komunisti. V nedeljo zjutraj je prišlo v Batorbagyju okrog sto časnika iz Dunaja, Budimpešte in ostalih pokrajinskih mest ter so okupirali vse budimpeštanske telefonske urade, da poročajo svojim redakcijam o atentatu. Šele sedaj so se zvedele podrobnosti tega atentata. Peklenski stroj je eksplodiral pri tretjem vagonu, kar pomeni, da je bil trikrat tempiran. Službeno je ugotovljeno, da je bilo v peklenem stroju okrog 2 kg dinamita. Orožništvo in policija je takoj v krogu 50 km blokirala vse kraje. Preiskava je ugotovila, da so komunisti montirali pekleni stroj dve uri pred atentatom, radi česar so imeli dovolj časa, da so pobegnili. Ko je pekleni stroj eksplodiral, je vlak iztril in polomil železno ograjo, nakar je padel v globino. Ves del proge je zelo težko poškodovan. Šef budimpeštanske policije in njegov namestnik osebno vodita preiskavo. Do sedaj so aretirali deset oseb, vse znane komuniste, za katere so mislili, da so vsaj vedeli za atentatorje. V Segedinu je bil letotako aretiran neki dijak radi istega suma. V Budimpešti se je javil policiji neki trafikant, ki je povedal, da je 12 ur pred atentatom prišla k njemu neka delavka in zahtevala časopise, ki pišejo o eksploziji v Batorbagyju. Trafikant ji je odgovoril, da takih časopisov nima, nakar mu je delavka rekla, da je to zelo čudno, da se še vedno ne piše o tako strašnem atentatu. Na policiji so sprejeli to izjavo sicer precej skeptično, kljub temu pa je bila uvedena stroga preiskava, ker je dal trafikant natančen opis omenjene delavke. Policija v Budimpešti ves dan in dve noči vodi preiskavo, vendar pa njeno delo ni kronano z nikakršnimi rezultati. Vsi aretiranci odločno zanikajo, da bi imeli kakršnekoli zveze z atentatorji, za katere pravijo, da jih sploh ne poznajo.

Budimpešta, 14. sept. Z. Policija je stopila v zvezo z berlinsko in buhareško policijo, ker vsi znaki kažejo, da so zadnji atentati na vlake v Romuniji in Nemčiji delo enih in istih zločincev. Ravnanje državnih železnic je objavilo imena žr-

tev in težko ranjenih. Po teh opisih se vidi, da je večina žrtev in ranjencev madžarskih državljanov. Med njimi pa so tudi osebe, ki še niso identificirane.

Budimpešta, 14. sept. Z. Policija je sklenila, da v najkrajšem času priredi po vsej Madžarski razčijo. Vse meje so pod nadzorom policije strogo zastražene. Policija je že aretirala vse sumljive elemente in je prepričana, da se zločinci še vedno nahajajo v državi in da jim ni uspelo priti preko meje.

Budimpešta, 14. sept. Z. Danes se nahaja v budimpeštanskih sodnih zaporih že 15 sumljivih oseb, ki so obdolženi, da so izvršili atentat, ali pa da so stali v zvezi z atentatorji. Policija je dosedaj dobila 27 prijav o osebah, ki naj bi izvršile atentat.

Budimpešta, 14. sept. Z. Strahoviti atentat je zahteval dosedaj 25 žrtev. Od teh je 15 oseb umrlo takoj pri nesreči, 6 ranjenecv pa je umrlo zaradi dobljenih poškodb v bolnišnici sv. Roka v Budimpešti. Identiteta osmih oseb še ni ugotovljena, ker gre najbrž za tužce, o katerih domači še ne vedo, če so postali žrtev te katastrofe. Odkopavanje mrtvih in ranjenih na mestu nesreče je končano. Število težko ranjenih znaša 16.

Budimpešta, 14. sept. AA. Korbiro poroča: Na kraju, kjer je bil storjen atentat na brzi vlak pri Torbagyju, so našli plakat s temle besedilom: »Delavci! Vi ste brez vsakih pravic! To je razlog, zaradi katerega vam bomo te pravice zagotovili. Imeli boste priliko, da nas ališite vsak mesec, zakaj naši prijatelji so ta trenutek povsod. Ni možnosti priti do dela, zato vam ga bomo mi preskrbeli. Vse to bodo plačali imoviti sloji. Ni vas treba biti strah, ker so naša sredstva neizčrpna.«

Mrzlično iskanje zločincev

Budimpešta, 14. sept. tg. Danes opoldne je orožništvo pripeljalo tri osebe uklenjene iz Batorbagyja v Budimpešto, ker so osumljene atentata.

Edinstvena borba na svetu

London, 14. sept. tg. Gandi se je v soboto zvečer udeležil neoficijnega razgovora delegatov konference okrogle mize v Dorchester Houseju, katere sta se udeležila tudi lord Shankey in ministrski predsednik MacDonald. O vsebini razgovora se ni objavilo nič.

Gandi je imel radio govor, namenjen Ameriki, in izjavil, da se borba Indije ne tiče samo Indije, temveč vsega sveta. To pa ne zato, ker se bori Indija za svojo svobodo, temveč, ker so me-

lode tega boja edinstvene na svetu. Ne sila in kri, tudi ne diplomacija v navadnem smislu besede, temveč čista in enostavna resnica in nenasilje sta sredstvi tega indijskega boja.

London, 14. sept. tg. V St. James palači se je Gandi danes prvi udeležil konference za okroglo mizo. Pred palačo se je zbrala velika množica gledalcev. Gandi je imel danes dan molčanja, radi česar bo šele jutri prvi govoril.

Žrtve novih političnih metod

Berlin, 14. sept. Silno poučni so podatki tujkajšnjih listov o živah političnega radikalizma, to je Nemcev, ki so padli v zadnjih letih radi terorizma narodnih socialistov in komunistov. Po teh podatkih je od 1. januarja 1923 do 31. julija 1931 postalo 457 ljudi žrtev političnih bojev in spopadov ter 1154 jih je bilo težko ranjenih, med tem ko so imeli narodni socialisti in nacionalisti

86 mrtvih in 251 ranjenih; 34 mrtvih in 110 ranjenih je bilo iz republikanskih organizacij in 14 mrtvih ter 53 ranjenih odpade na državno policijo, 457 ljudi je moralo dati svoje življenje radi hujšanja hitlerjanskega in komunističnega tiska, ki je s svojim pisanjem vpeljal v politično borbo nož in revolver.

Franklinovemu načrtu za ustanovitev mednarodne banke za dolgoročno državna posojila. Ker to vprašanje ni aktualno, je dr. Curtius predlagal, da se to vprašanje vrne finančnemu odboru. Poročevalce je izjavil, da poročilo pridržuje finančnemu odboru pravico in možnost nadaljnjega proučevanja Franklinovega načrta, nakar je bilo poročilo nespremenjeno odobreno.

Zeneva, 14. sept. tg. Briand odpotuje jutri opoldne iz Zeneve in bo se poprej imel razgovor z dr. Curtiusom, ki bo potem obisk vrnil.

Šahovski turnir na Bledu (17. kolo)

Vidmar-Aljehin remis, Kashdan porazil Niemcoviča

Bled, 14. sept.

Prva je bila danes odločilna partija med dr. Vidmarjem in Aljehinom. V damskem gambitu je prišel Vidmar že v nekoliko boljso pozicijo, toda Aljehin si je znal zagurati remis s tem, da je igral na dosego različnih tečajev, kar mu je tudi uspelo. Vidmar nato ni mogel več misliti na zmago in je dal partijo remis.

Colle je danes s svojim sistemom doživel proti Maroczyju poraz. V solidni poziciji se je spustil v zelo tvegano podjetje. Dovolil je svojemu nasprotniku, da mu je popolnoma razirgal kraljevo krilo, kjer je upal, da bo sam prišel do napada na kraljevo krilo. Toda proti obrambni tehniki Maroczyja ni mogel nič opraviti in njegov napad se je kmalu razbil v nič. Prišel je v izgubljeno pozicijo in se je moral vdati.

Kostič je izbral danes kot črni proti Astalošu Niemcovičovo obrambo, ki daje črnu izgled, toda zelo težko igro. Astaloš mu je hitro dokazal, da si Kostič ne obrambe še ni dovolj privojsil in ga je potisnil v izgubljeno pozicijo. Toda potem ni nadaljeval dovolj močno in je Kostiču dovolil, da se je rešil z remijem.

Niemcovič je v igri s 4 skakači podvojil Kashdanu kmeta na damskem krilu, toda potem slabo nadaljeval in Kashdanu je uspelo, da je ta 2 kmeta dobro obrani. Končno je Končno je Niemcovič celo izgubil 1 kmeta, nakar je nastala končica s damama, v kateri je imel Kashdan kmeta več. Končica je bila za Niemcoviča izgubljena. Popoldan je Kashdan dobil še enega kmeta in slednje pripeljal svojega prostega kmeta z druge vrste, nakar mu Niemcovič ni mogel več zabraniti, da si napravi še eno damo, in se je udal.

Stoltz je zmagal skoraj pol ure in je nato Tartakowerju v španski igri dovolil, da je prišel v boljso pozicijo. Dobil je kmeta, s čemer bi bila

partija odločena, če ne bi padel v rafinirano past, katero mu je nastavil Stoltz. Tartakower je zaigral na dobičev figur, toda je potem prišel v tako pozicijo, da je moral dati figure nazaj. Nastala je za Tartakowerja zgubljena končica in Stoltz je popolnoma zmagal.

Partiji Pirc : Bogoljubov in Flohr : Spielmann sta bili prekinjeni.

Pirc ima proti Bogoljubovu kmeta manj in bo Bogoljubov partijo dobil.

Flohr pa stoji proti Spielmannu nekoliko boljše, toda bo vseeno ostala partija najbrže remis.

Stanje po XVII. kolu: Aljehin 13 in pol (1), Kashdan 10 (1), Stoltz 8 in pol, Bogoljubov 8 (3), Vidmar 8 (2), Niemcovič 8 (1), Kostič, Maroczy 8, Spielmann 7 in pol (2), Flohr 7 in pol (1), Astaloš 7 in pol, Colle 6 in pol, Tartakower 6 (1), Pirc 5 in pol (2).

Jutri se bodo odigrale vseč partije. Ker se je Kashdan proti Tartakowerju že udal, ostanejo še sledeče partije: iz XVI. kola: Vidmar : Bogoljubov, iz XV. kola: Pirc : Spielmann, Vidmar : Kashdan, Tartakower : Aljehin; iz XVI. kola: Bogoljubov : Niemcovič in iz XVII. kola: Pirc : Bogoljubov in Flohr : Spielmann.

Za našo pšenico

Praga, 14. sept. tg. Radi intervencije jugoslovanskega finančnega ministra glede dovolitve uvoza 1000 vagonov pšenice v Češkoslovaško je bila danes izredna interministerialna konferenca, da se dovoli uvoz pšenice in moka. Razpravljali so o prvotnem predlogu, ki bo najbrže spor poravnal. Ta predlog se bo nemudoma sporočil jugoslovanskim oblastvom. Kakor poročajo agrarni listi, bodo po izpolnitvi gotovih kvantit dovolili uvoz 1000 vagonov.

Izpremembra področja srezov

Belgrad, 14. sept. AA. Na podlagi členov 1 in 16 zakona o razdelitvi kraljevine Jugoslavije na upravna področja je predsednik ministrskega sveta in minister notranjih zadev predpisal uredbo o izpremembah področja srezov in občin zaradi izpremenjenih banovinskih meja.

V dravski banovini.

Cl. 1. Del občine Strigova, ki pripada sreza Cakovae v savski banovini in se nahaja na levem bregu reke Mure, pride v sestav občine Dolnja Bistrica sreza Dolnja Lendava v dravski banovini.

Del občine Strigova, ki se nahaja na desnem bregu Mure, pride kot samostojna občina Strigova s sedežem v Strigovi v sestav sreza Ljutomera v dravski banovini.

Cl. 2. Vasi Dubrava in Dubravski breg, ki sta pripadli občini Križevljane-Cestica sreza varaždinskega v savski banovini, prideta v sestav občine Zavre sreza Ptuj v dravski banovini.

Cl. 3. Vasi Protika sreza Badličan in Prkošnji, ki se nahajata v občini Gornji Mihaljevci sreza Čakovskega v savski banovini, prideta v sestav občine Središče, sreza pljuškega v dravski banovini.

Za koncesionarje autobusnih prog

Ljubljana, 14. sept. AA. Kralj, banska uprava drav. banovine razglašala na osnovi § 6. zakona z dne 2. dec. 1930, Sl. list št. 55 iz l. 1931 in § 54. odst. 2. obrtnega reda se pozivajo vsi imetniki koncesij za perijodično prevažanje oseb v drav. banovini, da predložijo do vključno 30. sept. 1931 neposredno kr. bankski upravi drav. banovine v Ljubljani v oblastveno odobritev zimske vozne rede svojih autobusnih prog, v kolikor naj ti ne ostanejo neizpremenjeni, kar pa naj se v istem roku javi.

Po obvestilu iz direkcije državnih železnic ne bo bistvenih izprememb železniških voznih redov odnosno se bodo izvršile le v zimskih voznih redih običajne izpremembe.

Smernice za sestavo vozniških redov in cenikov so obrazložene v tukajšnjih pozivih autobusnim podjetnikom z dne 7. febr. 1931, VIII. br. 845-1 in z dne 27. febr. 1931, VIII. br. 1292-2, ozir. naj se podjetniki po morebitni potrebni informacije obračajo na Zadružno autobusnih podjetnikov v Ljubljani, ki ima tudi v zalogi predpisane obrazce za vozne rede.

Za točno ugoditev temu pozivu odgovarjajo autobusni podjetniki po zakonu.

Znižane carine

Belgrad, 14. sept. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog finančnega ministra in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o ukinitvi olajšav v opombah k št. 5, 25 in 29 uvoznih carin v zakonskem predlogu o splošni in uvoznih carini iz leta 1929.

Cl. 1. Cl. 1. se izpremeni in se glasi: Ukinejo se olajšave v opombah 2 k št. 5, v opombi k št. 25 in v opombi k št. 29 uvoznih carin v zakonskem predlogu o obli in uvoznih carini iz 1929. leta, glasom katerih velja za riž, kavo, sirovo kavo, čaj in začimbe, ki se uvažajo čez naša prekomorska pristanišča za 10 odstot. manjše carine.

Zmaga Anglije

London, 14. sept. AA. Anglija je včeraj v tretji zaporedoma zmagala v tekmi za Schneiderjev pokal. Tako obrzi pokal za vedno. Od leta 1913. se je vsrila tekma za Schneiderjev pokal 11-krat. Na včerajšnji tekmi je letel z letalom tipa Vickers Supermarine Rollsroyce S. 6 B. letalski poročnik Boothman.

Zopet insolvenca v Berlinu?

Berlin, 14. sept. tg. Berlinska borza je imela danes zelo neugoden dan. Povsod se je opazilo nervozno razpoloženje zaradi novih prodaj. Sirijo se govorice v borznih dvoranah o insolventah v Berlinu in po državi. Velika ponudba efektov je nastala v glavnem zaradi prostovoljnih in prisilnih prodaj, ki so v zvezi z današnjim plačilnim dnem na borzi. Razen tega je tudi inozemstvo pritiskalo s prodajami. Kurzne zgube so znašale do 11 točk. To nerazpoloženje je trajalo do konca borze.

Ameriški predlog

Newyork, 14. sept. tg. Senator Borah, predsednik zunanjega odbora senata, je v soboto imel govor po radiu, v katerem je predlagal, da naj se ustavi za pet let vsakršna gradnja novih vojnih ladij. Ta predlog je v washingtonskih diplomatskih krogih napravil največji vtis.

Dunajska vremenska napoved. Jasnó. Ponekod jutranja megla. Zaenkrat se hladno. Na prosih položajih v severnih Alpah morda snega. V srečo je pričakovati višje temperature.

Rudarji protestirajo

Jugoslovanska strokovna zveza je za nedeljo dne 13. septembra sklicala v Laškem javni protestni shod proti splošnemu znižanju delavskih plač, posebej pa še rudarjev. Protestni shod se je vršil v hotelu Slovenija. Veliko dvorano tega hotela so udeleženci — sami izžeti obrabi, katerim je delo, znoj in skrb že v prvi mladosti vilsnilo pečat rudarja-trpina — popolnoma napolnili.

Shodu je predsedoval rudar tov. Lešnik, ki je poročal tudi o lokalnih delavskih razmerah. Rudar se nikdar ni bil pošteno plačan za svoje trdo in nevarno delo. Po vojni so se te razmere bistveno poslabšale. Kljub temu, da produkcija raste, se plače vedno bolj znižujejo. Pred kratkim je TPD zopet znižala plače za 15%. Če vzamemo to znižanje, praznovanje, ki ni prostovoljno, in še znatno poslabšanje v akordnih postavkah, pač nihče ne more zahtevati od rudarja, da bi z veseljem delal. Ne more. Dobesedno — vsakdanjega kruha mu manjka. Strojne organizacije so storile vse, kar so mogle. Uspehi zaradi nevidečnosti merodajnih činitelev in zaradi razmer, kakršne so, niso taki, kakor so rudarji z vso upravičenostjo pričakovali.

O splošni gospodarski krizi in položaju delavstva pri nas je govoril tov. Langus Jozef iz Ljubljane. Navajal je boje jesenskih in guštanjskih kovinarjev za svoje pravice, borbo papirničarjev, boje lesnih delavcev kot primer občupnega položaja delavcev. Položaj rudarjev pa je poseben, eksplamirno težak in krivičen. Dočim se še storiš za

lavstva dvignila za 33% predvojne produkcije, so se plače stalno znižavale pod splošni eksistenčni minimum. Nasprotno temu so se pa dvigali dobički družbe leto za letom in prekoračile 40 milijonov. Ti milijoni gredo v inozemstvo po veliki večini in ta denar prejemamo nazaj kot posojilo pod zelo trdimi pogoji. Delavstvo je danes osamljeno v svoji pravici borbi. Zakaj tako? Ker je družba prežeta duha kapitalizma. Zato se obrača naš protest na celotno javnost, da delavstvo podpre vsaj z moralno podporo; zato se obračamo na javne in državne institucije, da store svojo dolžnost v korist delavcev in celote.

Na shodu je bila sprejeta resolucija: Rudarji, zbrani na javnem zborovanju v Laškem dne 13. septembra 1931 in organizirani v JSZ, protestirajo proti krivičnemu znižanju plač. Dokazano je, da se produkcija v rudnikih TPD dviga, da dobiček družbe raste in da delavstvo kljub temu niti pri redni zaposlitvi ne zasluži eksistenčnega minimuma. Posledica tega znižanja plač ne ogroža le življenjskega obstoja rudarjev in njihovih družin, ampak nujno v sled zmanjšanja kupne moči delavstva ogroža tudi eksistenco kmetijske in obrtniškega stanu. Zato pozivajo rudarji vso javnost in javne oblasti, da podpirajo delavstvo v njegovi pravici, po boju in človeških zakonih nemehotni borbi za pravice vsega delavstva ter v korist in ohranitev celotne človeške družbe.

Proti odiranju kmeta in konsumenta

Ljubljansko tržno nadzorstvo uradno popravlja

Ljubljana, 12. septembra.

Ni res, da je hotelo mestno tržno nadzorstvo s vpslanim mesečnim poročilom polemizirati s časopisjem, res pa je, da je hotelo razjasniti dejanski položaj tržnih razmer v Ljubljani in drugih krajih na eni strani ter krize kmetovalca na drugi strani.

Ni res, da je hotelo tržno nadzorstvo s stavkom v poročilu: »Ako bo padla cena mesa, bo najbrže hotel plačati nakupovalec kmetu za živino še manj, kakor do sedaj zagovarjati cene mesa v Ljubljani, temveč je hotelo s tem naglasiti le to, kar je »Slovenec« sam povdaril v svojem članku od 28. avgusta 1931. »Strokovnjaki računajte, namreč, da vsled znižanja cen mesa ne bo porastla cena živine.

Ni res, da je tržno nadzorstvo pričelo akcije za znižanje cen mesa šele na pritisk časopisja, res pa je, da je samo po sebi 14 dni pred prvom tožadnim člankom v časopisu že vršilo pogajanja z mesarji. Pogajanja pa, ki so trajala več tednov, so se morala vršiti, ker oblast prve stopnje nima pravice do diktiranja cen. Mesarji so se udali šele na grozovitih sodiščem in so obenem vložili protestno vlogo, podprto s podrobnimi kalkulacijami, na bansko upravo dne 5. avgusta t. l. pod št. 95-31, proseč, jo, da naj izvede uradno poizkusno klanje, kontrolira prodajo mesa in objektivno ugotovi zaslužek mesarja ter dožene kaj je temu krivo, da kljub nizkim nakupnim cenam, ki jih dobi kmet, cena mesa na drobno ne doseže one zmerne višine, ki bi jo zmogla široka masa konsumentov.

Ni res, da je mestno načelstvo in z njim župan kot vršilec poslov politične oblasti prve stopnje molče toleriralo kršenje zakona s tem, da ni še bilo znižalo cene mesa, res pa je, da je vedno v okviru zakona skušalo uplivati na znižanje cen

vsem življenjskim potrebščinam, zlasti mesu in kruhu v prid široki javnosti.

Ker more tržno nadzorstvo kontrolirati dejanske nкупne cene živine le v mestnem pomeriju, je bilo navezano v ostalem samo na uradna poročila podeželskih županstev o cenah živine. Za izvenmestne kraje pa bi se potrebovalo ogromno število poizvedovalcev. Radi tega je tržno nadzorstvo vedno apeliralo na javnost, da ona pripomore s točnimi podatki k pravični prodajni ceni mesa. V to svrhu pa je treba točnih navedb o nakupni ceni živine, kakor tudi imen kupovalcev in prodajalca, kraja nakupa ter datuma. Sodišče zahteva točnih podatkih in dokazov, splošne navedbe ne drži. Istotako ne more služiti pri določanju cen mesa za vse mesto poedini slučaj nizke cene živine, temveč je vzeti za bazo povprečno ceno po ljubljanskih mesarjih kupljene živine.

Res je, da je tržno nadzorstvo navedlo v svojem poročilu le zato cene mesa v drugih krajih in mestih, ker je bilo radi cen v Ljubljani samo ono napadeno, kajti te cene dokazujejo, da v tem pogledu Ljubljana ni ne na boljšem, ne na slabšem kot so druga mesta v državi.

Res je, da so cene mesa po vsej Ljubljani enake in da se objavljajo v časopisju.

Res je vsled tega, da je le stranka kriva, ako ji kak mesar na periferiji zaračuna višjo ceno, kakor je uradno objavljena in katero mora imeti mesar javno označeno, ker bi morala vsak tak slučaj prijaviti uradu. Res je, da je brez intenzivnega sodelovanja občinstva pobijanje draginje nemogoče.

Res je, da je očitke, da ljubljansko tržno nadzorstvo živi v solidarnosti in idealnem sožitju z mesarji, absurden.

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Veliko fantovsko zborovanje na Polzeli

Zalec, 14. septembra.

Včerajšnja nedelja je bila za fantovsko mladino polzelske in sosednjih župnij velik praznik. Na Polzeli, kjer vršijo fantje skozi leta sem važno katoliško prosvetno delo, se je obhajala blagoslovitev temeljnega kamna Prosvetnega doma, istočasno pa se je ta pristrana slovesnost združila s fantovskim taborom za Savinjsko dolino. Najprej je bila cerkevna slovesnost. Domači župnik in duhovni svetnik Janez Jodl, ljubljani duhovni oče polzelskih župljanov, je najprej spregovoril mladini raz lece toplo vznešene spodbudne besede za vneto in poglobljeno krščansko življenje, nakar je sledila peta sv. maša, med katero je lepo prepeval domači cerkveni pevski zbor. Po sv. maši se je fantovska mladina, pa tudi možje, v lepem številu zgrnila v obsežno dvorano novega Prosvetnega doma, ki je v svoji surovi izgradnji že dograjen, kjer je bila blagoslovitev temeljnega kamna, na zunanji strani Prosvetnega doma razkopenega. Blagoslovitvene obrede je opravil domači župnik Jodl. Skromni so bili fantje polzelske župnije. Na tihem so bili pričeli z ureditvijo svojega načrta: postavitev Prosvetnega doma. Od decembra meseca lanskega leta sem so začeli resno misliti na potrebno akcijo. Od uprizoritve sijajno uspelih pasijonskih iger, ki so jih prihajali gledat Savinjski in mladode cele Savinjske doline, so si bili prihranili nekaj: potem so prišli še podporniki in prijatelji katoliškega prosvetnega gibanja. Navzlic vsemu si niso upali napovedati blagoslovitve temeljnega kamna, ker niso vedeli, kako bo. Po sedmih mesecih požrtvovalnega zbiranja, agitacije in neštevilnih ur obveznega »kuluk« je bil Prosvetni dom v svoji surovi zgradnji pod streho. Tisto malo kar še manjka, pa bo še letos gotovo, tako da se bo svečana blagoslovitev Prosvetnega doma vršila prihodnje leto. Dvorana je zelo obsežna in ima tudi svoj oder. Razen tega se bodo še uredili posebni prostori za fante, dekleta in knjižnico. Čast in priznanje vzorno požrtvovalnim polzelskim fantom.

Na sporedu je bilo nato fantovsko zborovanje, ki se je vršilo v polni dvorani ob živahni pažnji vseh navzočih. Sprito velikih poplav okoli Celja in v velikem delu Savinjske doline ter deževja niso mogli priti fantje iz vseh napovedanih župnij. Pa so navzile temu v svoji veliki požrtvovalnosti prišli iz Braslovč, Griž, Šoštanj in od Sv. Jurija ob Taboru na kolesih. Potem pa seveda polzelska mladina v velikem številu. Zbor je otvoril s toplim pozdravom gospodarka dr. Jeraja in dr. Votovec iz Maribora, domačemu župniku duh, svetniku Jodlu in vsem navzočim Ma-

MOČ

močne mišice, mirni živi, ravnotežje v organizmu razvijajo v človeku ono samozavest in delavno silo, ki ga usposablja za izredno delo današnjega načina življenja. Izrabljene moči se morajo nadomestiti pri telesnih in duševnih naporih. Če nadrgnete svoje ude pred počitkom s par kapljicami pristnega

DIANA

FRANCOSKEGA ZGANJA

si zagotovile krasno osvežujoče spanje, zbudili se bodele jutraj odpočiti in in lahko in brez utrujenosti delali. Mnogi vlivajo v umivalno in kopalno vodo par žlic »DIANA« francoskega žganja in opažajo enak dobrodejen občutek. — Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in boljših trgovinah. CENA: mala steklenica Din 10.—, srednja steklenica Din 20.—, velika steklenica Din 52.—. | Pazite na ime »DIANA« in varujte se pred ničvrednimi ponaredbami. | 48 letni obstanek »DIANE« daje dovoljno jamstvo. | Razstavljeno na ljubljanskem velesejmu PAVILJON E 330—331. | Oglejte si izložbo. Trgovci zahtevajte engros cenik.

tevž Dušič. Prosvetni program slovenske katoliške fantovske mladine sta razvila ter v jedrnatih izvajanjih podala dr. Jože Jeraj in urednik dr. Fran Votovec iz Maribora, nakar sta izrekla prisrčne pozdravne besede v imenu navzočih fantov Pongrac Turnšek iz Polzele in Rudolf Koren iz Šoštanja. Pred in po zborovanju so odsvirali nekaj primernih komadov dobro izvežbani fantje tamburši polzelskega kat. prosvetnega društva. V svojih vzvišenih idealih poživljena in utrjena se je fantovska mladina razhajala po zaključnem zboru na svoje domove, odločena da s svojimi svežimi mladimi silami deluje na poglobljenem prosvetnem delovanju med širokimi plastmi katoliškega slovenskega ljudstva.

Popoldne se je v natlačeno polni dvorani vršila tombola v prid kritja gradbenih stroškov novega Prosvetnega doma. Tombola je v vsakem oziru krasno uspeła. Polzelskim fantom, pa tudi dekletom pri nesebičnem delu za popolno dograditev Prosvetnega doma veliko uspeha in božjega blagoslova.

Meso se bo vendarle pocenilo

Ljubljansko tržno nadzorstvo se je zganilo — Zahtevamo celjski ključ!

Ljubljana, 14. septembra.

Tržno nadzorstvo nas je danes obvestilo:

Tržno nadzorstvo v Ljubljani je pozvalo mesarje, da znižajo cene mesa do 16. septembra.

Naš boj je torej imel vendarle uspeh: Tržno nadzorstvo se je zganilo in prepričalo, da ljubljanskim gospodom mesarjem vendarle še ne grozi mestna ubožnica, kakor so se gospodje od tržnega nadzorstva bali še oni teden. Tržno nadzorstvo je zapovedalo, naj se cene mesa znižajo. Pravilno!

Nevarnost radi povodnji minila

Ljubljana, 14. sept.

Vode upadajo... Deževati je nehalo že v soboto zvečer, kar se je na narastlih rekah takoj poznalo. Sava, ki je pač najhujše nastopala in grozila s silno povodnijo, je v soboto pod večerom dosegla pri mostu na Ježici najvišje stanje, blizu 8.50 nad normalo. Strašno valovje je pripravilo v strah vse prebivalstvo ob strugi. Dejansko je Sava že pričela trgati bregove skozi od črnuškega mostu proti St. Jakobu, kjer je zaradi mehkejših sestavin obrežne zemlje vedno nevarnost najhujša. V tem delu savske struge je regulacija najnujnejša ter se potreba po njej neprestano ponavlja o dtežko prizadetega prebivalstva. Sava je v teku let nekaterim posestnikom odnesla prav vso zemljo. Velikanski kosi parcel so že splavali po vodi, celo gozdovi so bili odneseni.

V soboto ponoči je pričela Sava upadati. V nedeljo popoldan je stopila nazaj v strugo. Nevarnost povodnji je torej zaenkrat minula. Sijajno se je ob tej priliki obnesel obrambni zid, ki ga je pred kopališčem zgradil na lastne stroške g. Štirin na Ježici; vodovje se je pred zidom ustavilo in se zlilo nazaj v strugo.

Povodenj v Selški dolini

Škofja Loka, 12. septembra.

Danes ponoči je divjalo v Selški dolini nevarje. Vrstil se je nalliv za nallivom in zato ni čudno, da je Selška Sora narasla tako nad normalo. Narasčati je voda pravzaprav pričela šele v jutranjih urah in sicer zelo hitro. Med neprestanimi nallivi je prinašala dračje, korenine in drugo. Zlasti velika nevarnost je bila za mostove potem, ki je pričela nositi ogromne hlope, katere je s lahkoto premetavala. Ljudje so trumoma drli opozavot, kako jih je metala čez tovarniški jez. Ubožnejši so lovili plavje, katerega je bilo zelo veliko. Lovljenje hlovov pa je bilo mnogo bolj težavno in jih je zato voda večinoma odplavila naprej.

Škoda, ki jo je voda napravila, se sedaj še ne da preceniti. Gotovo pa je, da bo zopet največji trpel naš kmet, kateremu so bile od vode opustošene njive, ali mu je voda odplavila les.

Kamniška Bistrica je divjala

Preserje pri Mengšu, 14. septembra.

Vsled velikega nalliva v soboto jutraj in ves dan je vse vodovje v tukajšnji okolici silno naraslo. Zlasti Kamniška Bistrica je sedaj pokazala svojo moč. Kadar je suša voda v strugi popolnoma izgine. Ob deževju pa je pravi veletok. Tedaj na vseh koncih in krajih ruši in trga rodovitno zemljo. Tako je tudi v soboto in nedeljo, zlasti pa ponoči silno trgala travnike ob mostu, ki vodi vodi iz postaje Jarše-Mengeš skozi Preserje v Radomlje. V nevarnosti je bila hiša sedlarja Antona Perneta. Prej je bila oddaljena od vode približno 80 m. Ponoči od sobote na nedeljo pa je voda ves svet do hiše zrušila, tako da teče sedaj tik ob hiši. Torej še ena taka povodenj pa hiše ne bo več, ako se ne bodo napravile potrebne škarpe.

Zelo je bila v nevarnosti tudi banovinska cesta, katero je tik pred mostom na preserski strani izpodjedla voda do polovice. Voda bi gotovo prodrla skozi cesto in tako odnesla potem tudi most, ako ne bi pridni Radomljani in Preserjski priskočili na pomoč. Posekali so v bližnjem gozdu do 15 odraslih smrek, katere so položili drugo za drugo v vodo in tako zabranili vodi, da ni več rušila. Sedaj teče vsa voda po novem svetlu. Tudi proti Kamniku mora voda precej rušiti, kar je razvidno iz tega, da nosi cele trame in hlope.

Ko voda upade se bo treba takoj zavarovati proti drugemu nallivu.

Kamnik, 14. sept.

Vode so zadnje dni silno narasle, posebno Bistrica, ki je narasla za 1 m 60 cm nad normalo. V petek ponoči in soboto je dež lil mnogokrat kakor iz škafa. Vlagomer je padel na najnižjo stopnjo in sicer je kazal v soboto popoldne 100, kar je pri nas redkokdaj. Bistrica je na Perovem odnesla precej zemljišča č. usmiljenkam, ki imajo tik ob vodi travnike in zemljišče. Sicer voda odnaša na tem mestu že nekaj časa rodovitno zemljo in se je tozadevno že 8. junija vršil komisijonelni ogled — a do danes se ni še nič ukrenilo, da se nevarnost odnašanja zemlje odstrani.

V fari Stranje je voda poplavlila nekaterim posestnikom njive, na katerih so imeli še ves pridelek. — K sreči je danes zapihal oster veter, ki je razgnal težke oblake in s tem preprečil gotovo katastrofo.

Velika povodenj v Savinjski dolini

Rečica ob Savinji, dne 13. sept. 1931.

Včeraj ob 2 jutraj je pričelo tukaj močno deževati. Vse vode so začele močno narasčati. Vse jutro in ves dan je bilo kakor iz škafa. Vsi potoki so prestopili bregove. Najbolj je narasla Savinja. Voda se je razlila čez bregove in poplavlila zemljo daleč naokoli. Odnesla je tri brvi, ki so vezale kraje med savinjsko in zadrečko stranjo. Iz zgornjih krajev Savinjske doline je odnašala mnogo lesa, desk, hlovov i. dr. Odnesla je tudi mnogo zemlje, ter si med Sp. Rečico in Nizko naredila novo strugo. V veliki nevarnosti so bile žage. Elektrarno g. Brinjeveca je zalila. Danes črpaajo rečkiški gasilci z motorno brizgalno vodo iz teh prostorov. Seveda je vladala ponoči popolna tema, ker so morali v električni stroje ustaviti. Ker je Savinja še danes močno narasla, še škoda ne moremo preceniti.

Zelo močno so narasli tudi vsi potoki, ki prihajajo iz Mozirske planine. Potok, ki teče skozi trg Rečico, je tako narasel, da tega ne pomnijo najstarejši ljudje. V hišah ob potoku je bilo nad pol metra vode. Proti večeru so morali spraviti iz hlevov vso živino, ker se je bilo bati najhujšega. Vsi ti posestniki imajo veliko škodo. Trdno upajo, da jim bo nakazala banska uprava za polovično ceno cement, da si zopet pozidajo škarpe, ki so vse pokvarjene. Polje od St. Janja pa do Prihove je izgledalo, kakor eno samo veliko jezero. Unčeno je mnogo ajde in otave, ki še ni bila spravljena. Zadnjo je voda odnesla.

Povodenj v Mislinjski dolini

Slovenjgradec, 12. septembra.

V noči od petka na soboto je začel tukaj prav močno deževati. Od zgodnjih jutranjih ur pa ves dan z malimi presledki lije kakor iz škafa. Potok Suhodolnica je že predpolodne prestopil svoje bregove in preplaval bližnje njive in travnike. Tudi Mislinja je že začela okrog poldne na več krajih prestopati svoje bregove. Vendar je voda popoldne v obeh potokih precej padla.

Proti večeru pa je začela zopet narasčati. Vsa nižje ležeča polja in travniki ob Suhodolnici so od Podgorja in tja do izliva v Mislinjo vsa pod vodo. Nekaj kmet iz Podgorja je pripovedoval, da so morali v Podgorju pri par kmetih spraviti živino iz hlevov, ker je voda začela pritekati v hleve, ki se nahajajo v bližini potoka. Kmetje s strahom gledajo, kaj bo z njihovimi poljskimi pridelki, ki so še na polju, ako kmalu ne neha deževati.

FOTOAMATERJI!

Vse fotopotrebščine dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Zahtevajte cenik!

Zločinski požigalci nadaljujejo svoje delo

Senčak, Sv. Lovrene v Slov. gor.

Vponedeljek dne 7. sept. ob 9 zvečer je z želelo goreti pri Rojhtovih v Senčaku in je strašen ogenj upeljal hišo in gospodarsko poslopje do tal. Zgorela je deloma tudi živina, vse zrnje, vsa klaja, mlatalnica in vsi vozovi. Tudi od pohištva so rešili le dve omari in eno posteljo.

Ogenj je bil strašen, saj se je videl do 30 km naokoli, po vsem delu južnih Slovenskih gor, po pljuškem in murskem polju. Gorelo je zvečer od 9 pa drugi dan popoldne. Škoda je ogromna. Ogenj je podtaknila zlobna, sovražna roka, ko od domačih niti nikogar pri hiši ni bilo.

Novacerkev pri Celju, 11. septembra.

Klici »gorile«, gasilski rog in plat zvona je davi proti petim zbudilo iz sladkega spanja prebivalce novocerkovske vasi. Ognjeni zubili so strahotno uničevali gospodarsko poslopje tukajšnjega posestnika A. Jekle. Na kraj nesreče so prihiti gasilci iz Nove cerkve z motorno brizgalno. Ker pa je voda predaleč, niso mogli stopiti v akcijo, zato so morali čakati, da so okrog šestih prispeli gasilci z motorko iz komaj 3 km oddaljenega Vojnika. Požar so sicer omejili, vendar pa gorečega poslopja niso mogli oteči. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Skoraj gotovo pa je, da ga je zanela zlobna roka. Škoda je okrog 40.000 Din. Zavarovan je gospodar le za malenkostno vsoto.

Motociklist povzroči smrt 26 letne dekle

»Ker je dirjal tako brezobzirno po cesti.

Sostro, 14. sept. 1931.

Danes zjutraj ob 8 se je vračala dekla Frančiška Drum domov v Zador na vozu. Hlapec je ravno zavil iz ceste na dvorišče, ko pridirja mimo nek motociklist, ki je znan. Konj se splaš, voz se prevrne, dekla prileti z glavo ravno v jablano in si prebije črepinjo. Župnik ji je podelil samo sv. olje, pa je izdihnila. Stara je bila 26 let. Hlapec je padel na travo in se mu ni nič pripetilo. Zelebi bi bilo, da bi motorji skozi vas ne dirjali s tako naglico in ko srečajo živino, naj bi nehali z romljanjem, ker tega ne prenese vsak konj. Naj bi bili bolj obzirni kakor so bili doslej.

Cigani

ukradli lepega konja

Livold, 10. sept.

V nedeljo je v naši vasi beračila skupina ciganov, dva cigana in ena ciganka. Še v dopoldanskih urah so odšli iz vasi. Naši konji so se pasli na pašniku ob cesti, ki pelje v Mozelj. Kakor navadno, je tudi ta dan čuval čase eden možikov.

Opoldne se je za kratek čas pastir oddaljil s pašnika, šel je h kosilu. Ko se je vrnil, je opazil, mu v čredi manjka najlepši konj, last g. Arkota, katerega je kupil pred dvema letoma za Din 7000. Iskali so ga zastopni. Sum je padel na trojico ciganov, ki so v jutranjih urah prosjčili v vasi, posebno še, ko je domačim povedal, da jih je videl, kako so se potikali po gošči, ko je šel po cesti iz Mozlja.

Zvečer se je zbralo nekaj mož, se oborožili in zasedli štalcarski klanec, misleč, da bo tat tam skozi odpeljal konja, saj je bil vsakdo prepričan, da ga ni in ga tudi ne bo podnevi odpeljal iz skrivališča. Pa je cigan le cigan in ni prišel v past. Za cigani ni sledu, našli so le globoko v goščavi mesto, kjer je bil konj skrit. Po sledi v goščavi se da sklepati, da je tat konja-kobilu odpeljal že po polnoči.

V toku časa je v naših krajih izginilo že več konj, za katerimi navadno ni bilo več sledu. Težko, če ne bo tudi sedaj tako.

Ciganske tolpe pač ne zaslužijo drugega kot brezobzirno preganjanje.

Celje, 14. septembra.

V noči od sobote na nedeljo, ko so ljudje reševali pohištvo in živino pred pobesnelo vodo, je pri posestniku Košenini na Dragopolju pri Gomilskem nenadoma zažarel ogromen plamen. Požigalec je našel svojo žrtve. Zgorel je skoraj nov kozolec in ni bilo mogoče ognja pogasiti, temveč so se morali zadovoljiti s tem, da so komaj in komaj obvarovali sosedna poslopja: kajti požigalec je svoje delo zelo skrbno pripravil. Pravijo, da so našli v bližini prazno posodo od petroleja. — Ljudstvo s strahom čaka vsako soboto (kajti gori skoro vsako soboto in samo ob sobotah) in si ob teh dneh skoro ne upa od doma. Bog daj, da bi se kmalu posrečilo zasačiti zločince, ki ima takšno veselje in vztrajnost pri svojem poslu.

Požar v Tremerjih pri Celju.

V nedeljo okoli 8 zvečer so bili pozvani celjski gasilci na pomoč v bližnje Tremerje, kjer je začel goreti svinjski hlev. Vkljub temu, da so se gasilci, kakor vedno, zelo hitro odzvali in da so prišli na pomoč gasilci iz Gaberja in Laškega, sta zgorela dva hleva in so rešili samo stanovanjsko hišo, ker v bližini ni bilo dobiti vode oziroma zelo malo, med tem, ko je kakih par sto metrov daleč drvela pobesnela Savinja kakor da bi se rogala: »Vi imate premalo vode, jaz pa preveč.« Požar je bil pogasjen ob silnem naporu gasilcev okoli 12 ponoči.

Čudni skoki avtomobila

Kranj, 13. septembra.

Danes dopoldne so se peljali z Bleda Miha Snedic, ki je že dolgo vrsto let žofer in skozinsko zanesljiv voznik, ter dva pasazirja Srečko Makovec, plekar na Glinčah št. 13 in njegov pomočnik Bogomir Frank. Okrog pol 10 so že dospeli do Kranja. Na vrhu Fidrovskega klanca, kakšnih 5 m severno od Prešernove hiše so se srečali z vojaškim avtomobilom, ki je vozil aredi ceste v smeri proti Naklu. Snedic je za ovinkom naenkrat zagledal pred seboj avtomobil, kateremu se je treba ogniti. Zato je hitro zavozil bolj na desno v jarek. Pri tem se je že nekoliko z zadnjim delom podrgnil ob vojaški avto. Snedičev avtomobil je nekaj časa drsel po jarku, od tod ga je Snedic sicer spravil ven, vendar ga je vrglo iz desne strani v razdalji kakih 15 m na levo stran. Tu se je sprednji del zadela ob betonski rob kanala, leva stran se je podrgnila ob bregu ceste. Vsled močnega sunka se je avtomobil obrnil čisto v nasprotno smer, pa še vedno ni miroval, marveč ga je še vrglo zopet kakih 5 m naprej v obrnjeni smeri iz leve na desno stran ceste v kup gramoza, kjer je obital. Vsi trije potniki so ostali k sreči nepoškodovani, le nekoliko so bili pretrepani in porezani od šip. Podali so se k zdravniku g. dr. Bežku, ki ni ugotovil nobenih posebnih poškodb. Zdravnik je šoferju Snediču napravil izpričevalo, da ni pijan, škoda znaša 10.000 do 15.000 Din, ker je karoserija razbita in skriviljena. Stroj je pa ostal dober. Avtomobil bo moral za kak teden dni v reparaturo. Ko se je Snedic vrnil od zdravnika na kraj nesreče, kjer se je zbralo veliko radovednega občinstva, je s pomočjo prisotnih dvignil avtomobil, ga malo popravil in obrnil, nakar se je odpeljal naprej v mesto. Šofer Miha Snedic, ki ima v Ljubljani dobro uspevajoče podjetje, je trezen in siguren voznik. Delna krivda gotovo leži na vojaškem avtomobilu, ki je vozil preveč sredi ceste. Snedic je morda razkrivil le to, da je prehitro in premočno zavrl. Sicer pa v takem položaju voznik nikoli ni dosti prisoten, da bi v teku par sekund vedel, kaj mu je storiti. Če je avtomobil zavarovan, bo škoda delno krita z zavarovalnico, glavno pa je, da so vsi potniki ostali nepoškodovani. Taka nezgoda se je Snediču pri njegovi dolgoletni vožnji prvič pripetila.

Naročalte »Slovenca«!

Ljubljana

Sumljivo meso zaplenjeno

Izjava dr. Kunca

Ljubljana, 14. sept.

O slučaju pokvarjenega in zaplenjenega mesa na ljubljanskem trgu, ki je bilo v soboto zaplenjeno — pa ne po zaslugi mestnega tržnega nadzorstva — beremo v današnjem »Slovenskem narodu« neko izjavo mestnega tržnega nadzorstva. Ako je ta izjava točna, je potem dohodarstveni urad zaplenil zdravo in že na klavnicu pregledano meso, ki tudi ni bilo v Ljubljano uhitotapljeno.

Zaradi tega smo se obrnili na mestno klavnico in sicer na g. dr. Kunca, ki je zadnjič pregledal to meso in ta nam je danes izjavil:

»Meso smo samo zaradi tega zaplenili, ker je bilo uvoženo v mesto nepregledano in nežigosano. To je dovolj za sum, da provenienca ni v redu. Postopali smo po pravilniku o pregledu živil in po § 309 državnega zakona, po katerem je vsak mesar

dolžan, da da meso pregledati mesoogledniku, če ga izvozi iz ene občine v drugo, obenem pa ga mora dati žigosati, kar napravi že mesooglednik sam. Pri tem mesu pa ni bilo ne potrjena in ne žiga, torej za nas dovolj, da dvomimo v provenienco. Za zaplenbo mesa je že to dovolj, kakor hitro ni deklarirano«.

Mestna klavnica torej vztraja pri tem, da meso ni bilo pregledano in ne žigosano, mestno tržno nadzorstvo pa trdi, da so »organi dohodarstvenega urada prezrli kontrolni žig o ogledu mesa«. Kako se bo ta afera zaključila, bomo še videli in bomo tudi vedeli, kdo ima prav v tem zanimivem konfliktu, ki je nastal med tremi mestnimi institucijami, namreč med mestno klavnico, med mestnim tržnim nadzorstvom in med dohodarstvenim uradom in ki je prešel že v diskusijo po časopisih.

Kaj bo danes

Jakopičev paviljon: Razstava umetnic. Nočno službo imajo lekarni: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra 27, in mr. Hošvar, Celovška cesta 34.

Služkinje. Redne pevske vaje začnemo ta četrtek dne 17. septembra ob 8¼ zvečer ali ob 20.15. Vabljeni ste vse dosedanje pevke in pripeljite še novih, ako imajo dober glas in hočejo biti redne. — Prevodnja.

Tržno nadzorstvo v Ljubljani je začelo vršiti z večeršnjim dnevno stalno kontrolo nad tukajšnjimi pekci, da se držijo normiranih cen kruha.

Razpis gledališkega abonmaja. Vse zainteresirane in prijatelje ljubljanskega Narodnega gledališča opozarjamo, da se sprejema v več dramskega gledališča gledališki abonma za novo sezono. Od danes naprej so interesentom vsi sedeži na razpolago, ker se za lanske abonente ničesar več ne rezervira. Z ozirom na bogat repertoar, ki je določen za letošnjo sezono tako v drami kakor tudi v operi in z ozirom na velike ugodnosti, ki jih nudijo gledališki abonma glede cen vstopnic, vabi upravičeni k podpisu. Obenem uprava sporoča, da razven uradniškega abonmaja ne bo dovoljevala nobeni skupini kakih posebnih ugodnosti oziroma blokov za znižane cene vstopnic. Kdor želi imeti ugodnosti pri cenah, naj podpisuje abonma.

V otroški vrtec pri uršulinkah v Ljubljani se bo vpisovalo 16. in 17. septembra od 8 do 12 dopoldne in od 2 do 4 popoldne. Sprejemajo se deklice in dečki od 4. do 7. leta. Pri vpisovanju naj predloži krstni list in izkaz o cepljenju.

Iz ljubljanske policijske uprave. Policija nas je obvestila o novi ureditvi policijske uprave. Upravnik policije g. Vekoslav Kerševan je odšel na dopust in ga za časa dopusta nadomešča policijski svetnik g. Karel Pestevšek. Policijska uprava je razdeljena sedaj v štiri oddelke v zvezi z zakonom o ustroju in področju policijskih uprav. Upravni oddelku načeluje upravnik sam, političnemu oddelku policijski svetnik Pestevšek, kriminalnemu oddelku policijski svetnik De Linc. Stranke naj se obračajo direktno na šefe posameznih oddelkov, sicer preveč ovirajo delo policijske uprave. Telefonske informacije so dovoljene le v najnujnejših slučajih. Telefona uprave policije sta 20-90 in 30-90. Na ta dva telefona morejo stranke dobiti direktno zvezo s šefi oddelkov.

Deževje poplavilo ulice. V soboto zvečer je bil, kakor znano, hud naliv. Tudi v mestu smo imeli majhno povodenj, in sicer so bila pod vodo nekatera nižje ležeča stanovanja med Levševco in Kocenovo ulico. Teren leži tam tako nesrečno, da je ob vsakem večjem deževju pod vodo, in prebivalci bližnjih hiš zelo trpe. Morda bi bil kakšen jarek tam prav na mestu.

Pouk živih jezikov (francoščine, angleščine, nemščine, španščine, italijanščine) v skupinah in za posameznike. Poučujejo kvalificirane učne moči. Prijave se sprejemajo od 6 do 7 zvečer: Beethova ulica 7, priliježe. — Vodstvo: Prof. S. Guinot-Jeras.

Most pri bolnišnici so že pričeli graditi. Na desnem bregu so že naredili železobetonski temelj, kamor bodo novi most naslonili. Zdjaj kopljejo temelj za prav takšen zid na nasprotnem bregu. Številni delavci pa so na delu v strugi, kjer se trudišjo s postavljanjem lesenih temeljev za oder, ki bo potreben, da bodo na njem lahko most postavljali in ga vozili kos za kosom. Staro železje bivšega Cev-

ljarskega mostu, ki je sicer še prav porabno in dobro ohranjeno, bodo ob tej priliki temeljito očistili ter preplekali. Most bo potem tudi na pogled prav čeden ter bo lahko še dolgo služil svojemu namenu.

Javen apel. Glede na to, kar se je v zadnjem času pisalo o ljubljanskem tržnem nadzorstvu in o dohodkih na tukajšnjem trgu, prosimo oblasti, da takoj pripomorejo zakonom in zakonitim predpisom do popolne veljave, kakor je to utemeljeno v tozadevnih vlogah jugoslovanskega veterinarskega združenja — sekcija Ljubljana, ne oziraje se na te ali one osebe. Vsaj zakonskih predpisov ne sme nikdo prezirati. Sapienti sat.

Razne tatvine. Včeraj je bilo prijavljenih cel kup malih tatvin. Postaja namreč že hladno vreme in razni potepuhi ter delomrtniči so se kot plice selivke že pričeli seliti v mesto. — Delavec Janez Čibej na Vodovodni cesti 53 je prijavil, da mu je nekdo ukradel iz kovčega več obleke, vred-

ne 1000 Din. — Franc Brezovnik iz Zagreba je prijavil, da mu je nekdo v neki gostilni v Kolodvorski ulici ukradel torbo iz finega usnja, v kateri je imel mnogo listin. — Zidar Filip Koželj na Vodovodni cesti je prijavil tatvino 1000 Din vrednega kolesa. — Kranjarju Jožetu Dolencu na Kongresnem trgu 8 je neznan tat odnesel ožoj in plašč v skupni vrednosti 750 Din. — Policija je zaplenila železen vrtni stroj, ki ga je neki I. G. ponudil raznim ljubljanskim obrtnikom za smešno nizko ceno ter ga enemu res prodal. I. G. bo moral dati odgovor, kje ga je dobil.

Vlom v izložbeno okno. V nedeljo med 7 in 8 zvečer so neki zlikovci vlomili v izložbeno okno trgovca z delikatesami Franca Svetla na Sv. Petra cesti 3. Odnesli so več sardin, pastet, sladkarij in likerjev v skupni vrednosti 770 Din. Policija je včeraj zvečer aretirala tri vlomilce. Zdi se pa, da je z arelacijo teh treh vlomilcev prišla policija na sled večji tatinski tolpi, ki je kradla po Ljubljani.

Maribor

Kaj bo s krušnimi cenami?

Maribor, 14. septembra.

Nemalo zmede sta napravila med konzumenti kar dva cenika za kruh, ki sta izšla skoro istočasno: pekovski in državni. Z vrednostjo in sporazumno z bansko upravo so dne 10. t. m. zvišali peki cene kruha in sicer belemu od 4.50 na 5.20 in črnemu od 4 na 4.50. Cene so poskočile radi podražanja moke; po zakonu o pšenici se je moka čez noč podražila in sicer št. 00 za 70 par, ostale pa za 65, 60 in 55 par. Par dni nato pa je izšel državni cenik za kruh, ki kljub podražitvi moke znižuje ceno kruha: belemu na Din 4 in črnemu na Din 3.50 za kg — torej še na nižjo stopnjo, kakor je bila pred podražanjem moke. Gre tukaj očitno za nesporazum, da se je državni cenik uvedel tudi v Sloveniji. V Mariboru se prodaja kruh še vedno po novem pekovskem ceniku. Kar bo sedaj s krušnimi cenami? Peki se izgovarjajo, da jim je banska uprava dovolila meseca februarja t. l. povišanje krušnih cen na 4.50 Din za beli in 4 Din za črni kruh, kar je bilo do 10. t. m. v veljavi na podlagi takratnega podražanja moke, ki se je podražila za 35 par. Naravno, da so morali sedaj, ko se je podražila moka za beli kruh kar za 70 par, iti s cenami ponovno navzgor. Državni cenik je pač vpošteval cene kruha v Vojvodini, kjer je tudi moka primerno cenejša. Danes prodajajo mariborski in tudi ostali mlinci v Sloveniji belo moko bačke provenience, baza 00 po Din 3.35+0.70 (razlika po zakonu), moko iz domače pšenice 00 pa po 3.50+0.70. Ker stane torej že moka peka nad 4 Din, nikakor ne more potem prodajati belega kruha po 4 Din. Pri uvedbi državnega cenika za kruh se niso upoštevali visoki prevozniki stroški mlevskih izdelkov in žita, ki znajojo od nakupne postaje v Bački do Maribora pri kg 40 par, ne oziraje se na ostale režijske stroške, ki so tudi znatni. Drugič pa bi se morala na vsak način maksimirati tudi cena moki, kakor so maksimirane cene pšenice in kruha. Ako pa bo oblast na vsak način zahtevala uvedbo državnega cenika, potem mora nuditi Priv. izvozna družba moko v Sloveniji franco za isto ceno, kot jo dosedaj nakupujejo naši uvozniki v Vojvodini. Konzumenti bi bili na vsak način hvaležni, če bi se cene kruhu tudi v resnici znižale, kar bo pa zaenkrat skoro izključeno.

Na učiteljsku šolskih sester v Mariboru je vpisanih letos v 5 letnikih 153 učenec.

Motociklistične dirke bodo prihodnjo nedeljo. Komisija, ki si je na licu mesta ogledala preteklo nedeljo dirkališče na Teznu in v kateri je bil tudi poveljnik požarne brambge g. Voller, je dognala, da je dirkališče tako razmerno, da ni primerno za dirko. Tla so bila opolzka, da bi bilo vsako dirkanje življenjsko nevarno za dirkače in za publiko. Motociklistične dirke so bile radi tega preložene ter se bodo vršile v nedeljo 20. sept.

Pretep med plesom. V gostilni A. v Radvanju je v nedeljo popoldne nastal med plesom pretep, katerega žrtev je postal 27 letni šofer Miroslav Ridl. Med plesom se je sprl z nekim neznancem,

Dr. Srečko Puher

zobni zdravnik
Gregorčičeva ul. 52 — Tel. 20-70
zopet redno ordinira

Rop na ljubljanskem polju

Ljubljana, 14. septembra.

V nedeljo je policija prijavila 23 letni pleskar France Pečnik iz Srednjih Gamelj, da sta ga ob 1 zjutraj na Dunajski cesti v bližini Brinja opazila dva neznanca in mu odvzela 1120 Din. Kakor pripoveduje Pečnik, se je vračal ob 1 ponoči domov. Bil je nekoliko vinen in je vodil kolo, namesto da bi se z njim peljal. Blizu Pekovskega križa sta ga ustavila dva neznanca in mu dejala, da sta deliktiva. Kakor Pečnik pripoveduje, sta ga nadržala, kaj liče to, mu napovedala aretacijo ter mu preiskala vse žepa, češ, da ličeta revolver. Med to preiskavo mu je starejši neznanec odvzel listino, v kateri je imel 1120 Din. Odvedla sta ga po straneh poti proti Vodovodni cesti. Spoloma sta mu vzela še drugi plašč. Pečnik je menda prišel tedaj nekaj sumiti in je pričel kričati na pomoč. Tedaj mu je mlajši zagrozil z nožem, starejši pa dejal, da ga bo zadavil, če ne bo tiho. Nato sta vrgla dežni plašč nanj, sama pa izginila v noč.

Tako pripoveduje Pečnik sam o tem ropu. Policija je za domnevnima roparjema uvedla obširno zasledovanje, ki pa je zaenkrat ostalo brez uspeha.

Orientalisti v Leidenu

Den Haag, 12. sept.

Z okna svojega hotela v Haagu vidim jelene in srne, kako se mirno pasejo v mestnem parku, ne da bi jih motil šum in hrup, blešč in lesk velestepnega Sundra. Če tudi Haag ne bi imel mirovne palače, bi že po mirovnem značaju svoje okolice bil pripravo mesto za mirovna razsodišča. Zato bi bil Haag tudi pripravo mesto za »Mednarodni kongres orientalistov«, ki se je vršil od 7. do 12. septembra t. l. v Leidenu, ki je 16 km oddaljen od Haaga. Leiden se je izvolil za kongres radi starodavne univerze in različnih muzejev in ustanov. Leiden pa je premalo mesto, da bi mogli vsi kongresisti v njem stanovati. Bilo jih je namreč okoli 700. Zato so nekateri stanovali v okolici (Nordwijk), menda ena tretjina pa v Haagu, od koder vsake četrte ure privozi vlak v 11 minutah, dočim dve trzmajski liniji enako pogosto posredujejo tramvajski promet (tramvaj pa vozi trideset ure).

Ta mednarodni kongres bi lahko imenovali tudi svetovni kongres, ker je bil zastopnik skoroda ves znanstveni svet, ki se bavi z orientalistiko. Bili so zastopniki skoro iz vseh evropskih držav. Bolgarov, Grkov in Romanov nisem opazil. Zato pa je Poljak Kowalski predaval o Turkih v Bilgariji. Jugoslovani smo bili štirje. Razen podpisanege je bil dr. Viktor Korošec, profesor juridične fakultete za rimsko pravo v Ljubljani, ki je kot strokovnjak v hetitskih stvareh imel tudi predavanje o »Zasebnem hemitskem mpravu«. Z zagrebške univerze je bil dr. A. Savič, prof. sv. pisma SZ in semitskih jezikov, ter z belgajske univerze dr. F. Barjakterevič, prof. za orientalsko jezikolovje na filozofski fakulteti, ki je imel na kongresu predavanje O islamu v Jugoslaviji. Čehi so bili v velikem številu, dasi radi bolehnosti nista prišla orientalista Hrozný in Musil. Čehi se med Slovani najbolj udeležujejo na tem polju. L. 1928. so si ustanovili orientalski institut, ki je izdal že več knjig o orientalistiki, in ki je poklonil vsem kongresistom 340 + XXVIII strani debelo knjigo z orientalskimi članki v angleškem, francoskem in nemškem jeziku.

Evropskih Rusov ni bilo, pač pa več ameriških Rusov. Največ je bilo Angležev in Amerikancev, potem pa Nemcev in Francozov. Zato se je predaval na kongresu največ v angleškem, nemškem in francoskem jeziku. Angleški so predavali tudi Egipčani, Avstranci in Indijci. Indijcev je bilo veliko, tudi nekaj Zamorcev in Kitajcev.

Največ privlačne sile je imel odsek za asiriologijo, ki nam odkriva v zadnjem času z izkopavanji v Mezopotamiji dozdaj neznanu zgodovino v času od 2000 do 4000 let pred Kristusom. Tu je p. Deimel častno zastopal papežev biblični institut, kakor je papež poslal tudi se posebnega zastopnika na kongres. Poseben odsek je imela dalje egiptologija, veda o Prednji Aziji, o semitskih narodih in jezikih, o stari zavezi in o židovstvu, o islamu, o papirologiji ter orientalski umetnosti in arheologiji.

Nizozemska vlada je kongres zelo podpirala, kakor tudi mestna občina Leidenska. Kongresistom so ljubezno razkazovali vse mogoče reči, ki so bile v zvezi s kongresom, ali so krajevnega zanimiva. Jugoslavija (holandsko: Zuide-Slavie) je postala mednarodno že precej znana. Dr. M. Slavič.

Ko sem bila mahnna

(Nekaj misli o francoskem otroškem vrtecu.)

Ali že veste, da je na Mirju francoski otroški vrtec. Franciskanske misijonarke Marjine ga imajo v Gorupovi ulici št. 17. Otroški vrtec! Ko sem bila še prav majhna, sem si ga predstavljala čisto na svoj način. Lep ograjen prostor in v njem vse polno pisanih cvetic in hrusk in jabolk in breskev in aliv. In ta vrtec je gojila dobrotljiva gospa, ki je imela polne omare bajnih igrar.

Tako nekako ga mi je naslikala prijateljica, katera je imela v mestu setrično, ki je bila deležna vseh teh dobrot. Nekaj pa je gotovo pridala še bujna otroška fantazija in sličica je bila popolna. Kar aprehajale so se punčke med cveticami, ali pa se celo vozile a konjički in vozički in se ponujale presrečni mestni deči.

Kasneje pa mi je pokazala realnost otroški vrtec malo drugače. In razočarana sem prišla do

spoznanja, da je to pač zelo lepa in dobra stvar — toda le za otročice, katerih mamice so iz kateregakoli vzroka ne morejo dosti brigati zanje in vzgajati in voditi njih tople male dušice.

Tako sem mislila vse do lanskega leta, četudi poznam vrtnarico inteligentno, dobro, blago in plemenito, kakor je malo žena. Dva obiska v francoskem otroškem vrtecu sta me pa kar precej spreobrnila in me privedla do novih spoznanj. Videla sem namreč, kako igraje se deca poleg svoje materinega jezika nauči še drugih. In tak otroški vrtec je velikega pomena tudi za tiste, katerih mamice jim sicer lahko posvečajo ves čas in vse svoje sile. Pa naj vam opišem, kako je to bilo.

Prvič na pustni dan. Mati prednica me je povabila k malemu otroškemu prazniku. Vsa vesela sem šla z njo v svetlo dvorano, v kateri so se že zbirale zale dekličice in ljubki dečki. Godba (gramofon namreč) je svirala naše lepe narodne pesmi in malčki so veselo telkali po sobi in čakali zadnjih zamudnikov.

»Lurška, Lurška!« Kar zažgnali so se proti vratom. Njih namjaka, najmanjša, zato pa tudi najbolj ljubljena tovarišica je vstopila. Rdeči, polni lički sta se smejala in smehljala so se usika in kazala dve vrsti drobnih malih zobkov. Prav obsuli so jo. In vsi, zlasti pa dečki, zavedaje se svojih moči, so pokroviteljsko toplo gledali na to malo stvarco.

Proti koncu šolskega leta pa sem zopet prišla k njim in zopet sem jih videla, vse te živahne, ljubke otročice.

Ze ko sva bila na stopnicah, sem vjela ljubko deklaracijo: »Petite Mere, c'est toi!« (Mamica, ti si to.) Razložilo in toplo se je glasilo, da sem bila čisto presenečena.

»Da so se že kar pesmic naučili!« sem se čudila.

»Znajo že dosti drugega,« pravi prijazna predstojnica.

Vstopila sva. Kakih deset glavice se je rado vedno obrnilo na naju.

»Bonjour, ma mère!« so jasno pozdravljali začeti očki — potem pa so se z začudenjem obračali v tujo vsiljivko, ki se jih je drznila motiti v tako resnem delu. Toda kmalu so me sprejeli v

med prekanjem pa ga je že vsekali drugi odzadaj po glavi z nekim topim predmetom, da se je zgrudil ves s krvjo oblit. Ko je prišel k sebi, se je odpravil pelj v Maribor, kjer so ga zasilno obvezali. Napadalec ni spoznal.

Izobraževalni tečaji Ljudske univerze. Tudi letos se namerava otvoriti izobraževalni tečaj tukajšnje Ljudske univerze v obsegu snovi meščanske šole. Pouk se prične 1. oktobra 1931. Prizive se sprejemajo pri slugi meščanske šole v Krekovi ulici 1.

Meljski hrib — čudak. Pride dežek in zgrmijo raz Meljskega hriba pravcate lavine kamenja, ki zadelaajo šentpetersko cesto, da morajo priti na pomoč kaznjenci pri očiščevalnih delih. Sedaj: dva dni deževja, ki je bilo kakor iz škafa — niti kamenček se ni skotalil s hriba. Hvala Bogu sicer, da se je promet lahko nemoteno vršil. Ljudje pa pravijo, da je Meljski hrib muhast in čudak.

Novi župan občine Spink. Za župana občine Spink pri Svečini je imenovan posestnik Emanuel Gaube.

Združenje rezervnih častnikov in bojevnikov v Mariboru praznuje danes ob 10 predpol dne na Trgu Svobode svojo krstno slavo. V slednji slabega vremena se vrši slavnost na verandi restavracije pivovarne Union.

Mariborska akademika kongregacija pričenja zopet s svojimi rednimi kongregacijskimi sestanki, ki bodo ob isti uri in ob sredah kakor lansko leto. Sodali se vabijo, da se polnoštevilno udeležujejo kongregacijskih sestankov in da pridobivajo tudi novih članov. Prvi sestanek jutri v sredo ob 20!

Gledališka uprava obvešča lanske gledališke abonente, da ostanejo dosedanjí sedeži rezervirani do četrta, 17. t. m. Letos je abonma krajši; konča že koncem aprila, zato pa je tudi cenejši. Upati je torej, da ostanejo zvesti vsi lanski abonenti, da pa se bo priglasilo tudi lepo število novih. Toliko bolj, ker je tudi repertoar zelo pester in zanimiv.

Poplave v pesniški dolini. Radi velikih nalivov zadnje dni je Pesnica zopet prestopila bregove, odnasajoč s travnikov krmo v velikih množinah, s polj in njiv pa deželne prideleke. Ljudstvo Pesniške doline je hudo prizadeto in se nadeja, da se bo načrt regulacije Pesniške doline čimprej uresničil. Povzročena škoda je precejšnja in se zaenkrat ne da točno oceniti.

SSK Maraton. Sestanek težkoatletske sekcije vsak terek in četrtek ob 20 na Livadi. Istočasno se sprejemajo tudi novi člani; prijave sprejema sekcijski načelnik Jože Vidic.

SSK Maraton. Lahkoatletci jutri v sredo sestanek ob 20 na Livadi. Razgovor: Dvomat SSK Maratona — SK Železničar dne 4. okt. Vsi!

Peki stavkajo. Ta vest se je po bliskovito raznesla včeraj po mestu. Kolikor smo doznali, je pač ta vest mogla nastati v zvezi z okolnostjo, da so mariborski peki z večeršnjim dnevom začeli pac manjšati količine kruha, tako da je bil kruh malodane v 6 pekarnah v teku poldneva razprodan.

Akrobati pridejo! Tako se govori po mestu. Pa menda res pridejo tisti trije podjetni fantje, ki so želi tak uspeh v Ljubljani. Bomo videli, kaj nam pokažejo v Mariboru.

Smrtna kosa. V tukajšnji bolnišnici je umrl blagajnik in knjigovodja opekarne v Koških, Andrej Piebl. Delavni pokojnik je bil v krogu svojih tovarišev znan in zelo priljubljen in obče spoštovan. Pogreb bo danes ob 15. Časten mu spomin! Zalutjočim naše globoko sožalje.

Možgani so se pretresli 30 letni Alojziji Pinterič iz Peka, kot posledica udarcev, ki jih ji je prizadejal neki sosed. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Kirurg dr. Cernič zopet redno ordinira v sanatoriju, Gosposka 49, Maribor.

svojo družbo. In vsak mi je želel deklamirati: »Petite Mère, c'est toi!«, in se drugih pesmic. In vse bi mi bili radi razkazali. Kar na klopi so se vzpeli, da so dosegli elike, prelepo pisane, na stenah. Ta mi je razkazal solo:

»C'est le maître, c'est un élève, c'est un banc«, itd, itd.

Drugi se je zopet stegal po sliki, ki je predstavljala jesen. Najbolj so silila vanj rdeča jabolka na drevesu.

»C'est une pommelle«.

Mala Marjetica pa je kazala s svojim drob-nim prstkom pomlad, vso živo pisano in smehljajočo v solcu in cvetkah.

»Ce sont des marguerites.«

In ko sem pregledala elike, so me peljali k velikim omari v kotu. Videla sem hišice in punčke in konjičke in goske — sploh vse, vse, kar je lepega v njihovi zakladnici. Razlagali pa so mi vse lepo po francosko, ponosno in razločno, da sem se začudila.

Potem smo pa odšli na igrišče. Kot skratejški so se vsi malčki po njem. Zada pa so cvelele rožice, pisane in bele. In v moji duši je zaživel vrtec nekdanjih otroških sanj in meško, kot nežna pomladna sapica je zavelo vame, da sem se vsa raznežena naslonila k ograji in gledala, gledala.

Ob velikem kupu peska, ob visoki gori so gradili železnico. Ker pa niso mogli narediti lake vijuge ob strmem pobočju, je bilo treba predora. To je bilo tem bistrim gavičam prava malenkost! Kmalu je spetjal vlak in smeh in vrisk ga je spremljal.

Tako nepozabno lepa živi ta slička v meni. Kot topel, rahel dih življenjske pomladi je moji duši.

In otroci! Igraje se bodo naučili francoščine. Njenih mukopolnih ur nad knjigami ji bo prihranjen tedaj, ko bodo basali v njihove glave cele kupe učenosti — in to zlasti danes, ko se francosčina s tako ljubezno goji na naših šolah.

Zelim, da bi novo šolsko leto prineslo deci še lepših uspehov, požrtvovalni m. prednici in nje-nim vrlim družicam na mnogo notranjega zadoščenja.

Dnevna kronika

Marijina proslava v Baški na Krku

Kopaliski gostje v Baški smo bili priča sijajni proslavi 150-letnice efskega cerkvenega zbora, ki se je vršila tukaj ob 5. do 8. septembra.

Otvoril je proslavo prevz. g. škof dr. Srebrnič z uvodnim govorom dne 5. sept. zvečer, ko se je pričela tridnevna kot priprava na glavno slovesnost dne 8. septembra. Središče slovesnosti je bil kip Matere božje, ki so ga prinesli v nedeljo iz starodavnega kake 4 km oddaljenega lepega svetišča na Gorici, okoli 180 m visokem hribočku baščanske doline. Mnogi vernikov so se vse tri dni trle okoli starodavnega kipa; stari ljudje so plakali ob pogledu na Marijo, ki bi jo bili radi obiskali v njenem svetišču na griču, ki pa je zdaj prišla med nje v dolino, ker oni niso mogli k njej v hrib.

Duhovniki, domači in gostje, v Baški sami kot tudi v Dragi Baški in Stari Baški so imeli dela čez glavo; samo v župni cerkvi v Baški je bilo za tridnevno preko 3000 sv. obhajil. Znani govornik, gvardijan O. Roke iz Kampora na otoku Rabu je v Baški pripravil s svojimi govori srečo za proslavo Marijino dne 8. septembra.

Za ta dan so prišli ljudje tudi iz najbolj oddaljenih krajev otoka Krka, celo iz kakih 40 kilometrov oddaljenega Omišlja. Veliko udeležencev je bilo tudi z otoka Raba in Hrv. Primorja, zlasti iz Senja. Iz Aleksandrova je pripeljal župnik v procesiji kakih 700 župljanov, ki so bili še doma pri sv. obhajilu, pa so hiteli kar čez Treskavsko goro, da so prišli v Baško še do pontifikalne maše, ki jo je imel ob 9 škof dr. Srebrnič. Krasno je med sv. mašo govoril stolni dekan Marčič o Mariji in papeštvu. Pri javnem zborovanju, ki se je vršilo po sv. maši na lepem prostoru pred cerkvijo je isti škof prečital udanostno brzojavko sv. očetu in kralju Aleksandru. Več kot 2000 ljudi je kot zamaknjeno poslušalo vpojenega majorja Anton M. Izgerja, ki je govoril o vlogi Matere božje v kat. cerkvi, in advokata dr. Ivana Protulipca, ki je proslavljal Marijo kot zaščitnico hrv. ljudstva. V globokem prepričanju s pristranskim čustvom in s krasno besedo sta govornika pozivala narod naj sledi Mariji, ki bo njegova rešitev in sreča.

Popolnansko procesijo iz župne cerkve na Gorico je vodil škof dr. Bonetlačič, sin Baške, ki je bil nekaj tednov na odmoru pri svoji 96-letni materi. Na krasnem prosolu so nosili fantje Marijin kip; sprejela so kip belo obložene deklice s svečami ali palmami ali cvetjem v roki; več kot 4000 udeležencev, dolga vrsta duhovnikov, pevski zbor, godbe iz Senja, glasna molitev verikov, nabožne pesmi, ki so jih prepevale posamezne skupine, vse to je napravilo neizbrisen vtis na vse, ki so bili priča življnim prizorom.

Na Gorici je škof dr. Srebrnič pred javno izpostavljenim Marijinim kipom v imenu ljudstva obljubil zvestobo Mariji, njenemu Sinu Kristusu Bogu, Cerkvi kot Kristusovemu telesu in sv. očetu, Kristusovemu namestniku na zemlji. Ogromnim množicam, ki so zasedle griče, je škof dr. Bonetlačič podelil blagoslov s sv. R. Telesom.

Množice so se razhajale navdušene za Marijo in, za katoliško vero, pa tudi hvaležne svojemu škofu, ki jim je v svoji apostolski vniemi že drugič v tem poletju pripravil priliko za krasno manifestacijo katoliške vere.

Od kod to ime?

V močvirnatih krajih najdemo rastlino, ki se latinsko imenuje „Spiraea ulmaria“. Ta rastlina vsebuje snov, ki pomaga pri raznovrstnih obolenjih, posebno pa pri prehlajenju in se tudi nahaja v znanih Aspirin tabletah. Če se primerjati imeni „Aspirin“ in „Spiraea“, je lahko spoznati njihovo sorodstvo. Ze več kot 30 let so Aspirin tablete v prometu in so svetovnega slovesa. Pri prehlajenju in revmatičnih bolečinah torej samo:

Aspirin tablete!

Cigani priznali vse!

Putj, 14. septembra.

Tolpa ciganov, katere je izvršila znane zločine, o čemer smo že poročali, je prvotno trdovratno tajila vsako krivdo, kar je pri ciganih navada. Končno so se vendar našla sredstva, na podlagi katerih se niso mogli cigani izogniti priznanju krivde. Razprava proti ciganom utegne prinesiti zelo zanimive momente na dan.

Nesreče

Ljubljana, 14. septembra.

Bolnišnica je danes sprejela pet ponesrečencev. 25-letnega Antona Krušiča, sina posestnika iz Pernik 4 pri Gorjah, je nekdo sinoči ob 9 počakal v zasedi ter ustrelil z revolverjem proti njemu. Zedel ga je v levo nogo.

Sinoči so se stekli gostje v Weissovi gostilni v Zgoranji Sili. Nekdo je udaril po glavi 85-letnega žagalarja Jozefa Praznika in ga poškodoval.

V soboto je v vasi Malo Maševo pri Slivnici na Dolenjskem s palico po roki nekdo udaril 27-letno čelnarico Marijo Novljan. Udarec je bil tako hud, da se je dekletu zlomila roka.

Ponoči so v bolnišnico pripeljali 22-letnega Marjana Janca, fotografa, stanujočega v Mostah. Društvena ulica 34. Tega je nekdo ponoči sunil z nožem v trebuh.

Slabo je danes opoldne nalezela 20-letna dijakinja Marica Pintar iz Stare Loke. Prišla je namreč kosil v neko gostilno, kjer pa je bilo več pijanih gostov in eden od teh jo je v pijanski besnosti sunil z nožem v glavo.

Slanje vseh petih ponesrečencev je povoljno in ni nihče v resni nevarnosti.

Koledar

Torek, 13. septembra: Marija Devica sedem letosti; Nikomed, mučenec.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tverka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Osebnosti

Himen. Poročila sta se v soboto na Brezjah g. Joško Miklič, lesni trgovec, sin uglednega hotelirja g. Mikliča z gđ. Nado Zgončev. Mlademu paru obilo sreče.

— G. podban dr. Pirkmajer 15. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo odsoten.

Ostale vesti

— Sv. birma v Kamniku. Kamnik: Pri nas smo imeli te dni v svoji sredi prevzvišenega gosp. knezoškola, ki so podelili 200 otrokom zakrament sv. birme. Vsa fara je bila ta dan praznično odeta. Povsod, kjer so šli g. knezoškola, so bile razobesene zastave. Na Suti so stanovalci okrasili še okna z malimi zastavicami, ki jih je bilo okrog 200, kar je napravilo zelo lep vtis. Gospoda škola so sprejeli pred župno cerkvijo vsi zastopniki uradov, korporacij, društev itd. — V soboto je 28 pevcev priredilo pod vodstvom g. Heybala podoknico g. knezoškola. Pač pa je slovesnost v soboto kvarilo deževno vreme, ki se je pričelo v petek popoldne.

— Nasim dekletom... Vnovič opozarjamo, da se bo v »Marijanišču« v Kranju vršila 6-mesečna kmetijska gospodinjstva šola in sicer od 15. okt. do 15. maja. Pouk v šoli vodijo šolske sestre iz Maribora v zvezi s strokovnimi učitelji. Dekleta, ki se za šolo zanimajo, dobe vsa pojasnila pri zavodu.

— Domači akrobati v Mariboru. Po uspelem nastopanju in ugodnih uspehih na vrvi so naši agilni akrobati z Ježice zapustili Ljubljano. Prejšnjo soboto zvečer so se nameravali prirediti poslovljen nastop z izbranim programom, h kateremu so povabili tudi razne ljubljanske oddelke in časnikarje. Prireditvi jim je preprečilo deževje, ki je trajalo v soboto ves dan.

Včeraj so se akrobati odpeljali v Maribor, da tudi tamkaj pokažejo svojo sposobnost in spretnost na vrvi. Baje bodo prvi nastop v Mariboru napravili v sredo zvečer. Potem nameravajo še v Celje in nemara v Trbovlje, nakar bodo najbrž za letošnji zidjeli svoje nastope. Spomladi hočejo napraviti turnejo po vsej državi.

— Poučno skioptično predavanje o Julijskih alpih na Bledu. V nedeljo, dne 4. oktobra t. l. bo imel ob 3. popoldne v dvorani kina »Bled« znani propagator naših planin, gospod dr. Julij Kugy iz Trsta skioptično predavanje o Julijskih alpih. Z ozirom na važnost tega strokovnjakovega predavanja smo prepričani, da bo vzbudilo ne samo med našimi planinci veliko zanimanje temveč tudi med tujimi prometnimi interesi in da se bodo vsi predavanja številni udeležili. Ze iz hvalečnosti do dr. Kugy-a, ki že leta in leta z živo in pisano besedo vrši uspešno propagando za naše kraje a pestrnim opisanjem krasot naših planin, moramo posvetiti njegovemu prizadevanju veliko pozornost. Uverjeni smo, da bodo tudi tokrat udeleženci občudovali način njegovega predavanja in da jim bo predavanje nudilo obilo užitka in zanimivosti. Vstopnina znaša za osebo Din 5.—

— Tigra smo klali. Tega ne zmorejo povsod in tudi ne vsak dan. Cirkusu A. Fischer, ki se mu di v Kranju te dni, je v petek poginil tiger. Katastrofa, ki je cirkus obiskala na Jesenicah, je tigru prinesla prehlajenje. Dobil je črevesni katar in pljučnico. Tiger, ki je bil jako lep eksemplar, je ob nakupu stal 4000 nemških mark. Radi nevarnosti eventualne okužbe je tigr pregledal in ugotovili vzrok pogina okrajni veterinar g. Vinko Bedenk.

— Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: Bartman: Unser Vorsehungsglaube, kantonirano, 168 strani Din 49; Dr. J. Brinktrine: Die heilige Messe in ihrem Werden und Wesen, broš. 288 strani, Din 76.50, vez. Din 98; Dr. Otto Ell: Katechetische Didaktik und Pädagogik. Eine erste Einführung in das katechetische Wirken, broš. 181 strani, Din 33; C. Gröber: Christus Pastor. Ein Bildnis des guten Hirten, vezano, 149 strani, Din 54, broš. Din 38.50; J. Nöges: Katholizismus und Kommunismus, broš. 181 strani, Din 71; Dr. K. Oberhammer: Beispiele aus dem Leben für Kanzel und Schule, vez., 410 strani, Din 132; T. Rubatscher: Die Exerzitien unsere Rettung, broš. 151 strani, Din 30; D. E. Vandeur: Das heilige Messopfer. Führung zur Heiligkeit, vez., 310 strani, Din 85; Vincennes: Gott in der Wüste, vez., 299 strani, Din 83.50; W. Wiesen: Zeitgemäße Aufgaben der Pfarersorge, broš., 64 strani, Din 24.

— Obleke in klebke kemno čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— Popravek tiskovne neopreke. V zadnji nedeljski prilogi »Damoče ognjišče« se mora pravilno glasiti naslov članka »Zitni in mleviski izdelki in ne mlečni izdelki«, ker je po vsebini spisa itak razumljivo.

Celje

Na šoli Glasbene Matice v Celju se vrši vse te dni vpisovanje gojenecv. V torek 15. t. m. ob 2 popoldne pridejo vsi gojenci (ke) k razdelitvi učnih ur, ki bodo zaveda tako urejene, da se ne križa pouk na Matici z onim na drugih šolah solo-obveznikov. — Poudariti moramo, da si vsak gojenec (ka) brez ozira na glasbeno stopnjo, na lastno željo lahko izbere tudi daljšo lekcijo, (podaljšani učni čas) ako prispeva malo razliko v šolnini. — Najnižja mesečna šolnina 70 Din, omogoča tudi revnejšim temeljito glasbeno in instrumentalno izobrazbo, za katero jamčijo priznane prvostopne učne moči tega zavoda.

— Pri borzi dela je na razpolago delo za 5 hlapcev, 2 krojača, 1 mizarja, 2 čavliarja, 1 slikarja in 1 železostrougarja ter 6 vajencev, in sicer: za 2 kovarska, 2 mizarjska, 1 kamnoseškega in 1 krojaškega. — Za ženske: 17 kmečkih deklet, 6 kuharic, 7 služkinj, 2 gostilniški kuharici, 2 gostilniški služkinji, 1 kmečko varuško, 1 likarico, 1 šiviljo in 1 varuško ter za 1 šiviljsko vajenico.

— Pevski zbor KPD. Zaradi nepričakovanih tehniških zaprek odpade za danes napovedana pevska vaja ženskega zbora. Natančnejša izprememba se bo v kratkem sporočila vsem članom pevskega zbora. — Pečovodja.

— Nezgode in nesreče. Dinar Filip Podgoršek iz Črešnjic pri Frankolovem, star 23 let je padel s hruske in si zlomil levo nogo. — Tesarju Jurij Nežman iz St. Jurija ob juž. žel. je padlo pri delu težko bruno na desno koleno ter mu ga težko poškodovalo. — Pri delu sta padla rudarju Uduču Francu v Hudi jami pri Laškem dva kosa premoga na levo roko ter mu zdrobila dva prsta. Vsi ponesrečenci se nahajajo v celjski bolnišnici. — Smrtna kosa. Vrtačnik Mihael, 61-letni dinar iz St. Vida pri Planini je v ponedeljek 14. t. m. umrl v javni bolnišnici. Naj v miru počival! — Silno naraščanje vode. Vsi lednina dežja v noči od petka na soboto, soboto celi dan in ponoči je Savinja s svojimi pritoki silno narasla in je prestopila bregove ter poplavlja Glazijo, mnogo zemlje v bližini gimnazije in velik del mestnega parka. Vseled poplave nastala škoda je zelo velika.

Kranj

Za razvoj šahovske umetnosti. Na Bledu se vrši mednarodni šahovski turnir. Bled ob Kranju ni preveč oddaljen. Zato bi bilo poopravitvi misel, da se enega izmed šahovskih mojstrov povabi v Kranj, kjer bi se igrala simultanka. Iz dobrega vira smo poučeni, da bi pod skrajno ugodnimi pogoji koncem turnirja prišel v Kranj igrat simultanko g. Hans Kmoch, dunajski šahovski mojster ter vodja blejskega turnirja. Na kranjskih šahistih težaj leži naloga, da ob podpori kranjskega meščanstva izvedejo to lepo zamisel.

Obtrniki javljajo, da se bo v ponedeljek zvečer zaključilo kegljanje obtrnikov na dobitke na kegljišču gostilno »Petereček«. Poleg številnih lepih dobitkov je kot glavno darilo določena kompletna spalna oprava. Kdor reflektira nanjo in ima pri kegljanju srečno roko, naj se v ponedeljek potrudi.

Tiskarski škrt. V poročilu o »sprememanju plemenskih konj v Kranju« v »Slovenec« 9. septembra je tiskarski škrt snedel eno vrsto, kot je iz teksta razvidno. To pomankljivost danes popravljamo. V tej vrsti bi moralo stati, da sta kot člana premovalne komisije fungirala tudi okrajni kmetijski referent g. Josip Susiž in okrajni veterinar g. Vinko Bedenk. G. Jamnik pa ni referent, ampak načelnik okrajnega kmetijskega odbora. Toliko radi resničljivosti.

Kakor leta 1914. Novica, da se bo moka podražila, je v Kranju ne samo neprijetno odjeknila, marveč povzročila paniko kot za časa vojne. Vsak, kdor je mogel, je skušal napraviti vsaj skromno zalogo. V sredo so ljudje neprestano kupovali in vozili moko na dom in to kar v vrečah.

Glavni oddelke finančne kontrole v Kranju se z 31. oktobrom izseli iz sedanjega lokala pred farno cerkvijo v hišo glavnice Marije Roosove, to je nasproti hotela »Stara postaja« ali »Jelenca«. Dosedanji najemodajalec, to je radi svoje človekoljubnosti vsesplošno priljubljeni g. France Holchaker, lastnik zobernega ateljeja, z ozirom na svoje sosedo doslej ni mogel v sedanjim temni pisarniški lokal uvesti dovolj dnevene svetlobe, zato je prostovoljno prišel na takojšnje razveljavljenje obstoječe najemne pogodbe in je tako podredil svoje interese splošnim interesom. Pogodba z novo najemodajalko gđno Marijo Roosovo za dva svetla pisarniška lokala je že sklenjena navzile temu, da je le-ta še pred podpisom imela ugodnejše ponudbe s strani zasebnikov. Obema bodo vse one obrtne stranke, ki imajo pri finančni kontroli opravila, gotovo zelo hvaležne, kajti bodoči poslovni prostori glavnega oddelka so na najprometnejši točki Kranja in v neposredni bližini pošte, pri kateri imajo polagati državne, banovinske in občinske trošarine ter druge davščine.

Murška Sobota

Usodna igra z nabojem. V tukanjšjo bolnico so pripeljali nekoga 20-letnega fanta. Fant se je igral s stariim vojaškim nabojem. Naboj mu je hipoma v roki eksplodiral. Ranil ga je prih. Rana pa k sreči ni prehuda.

Otvoritev tonfilma. Sobota je za eno novost bogatejša. G. Dietrich je preuredil svojo kinodvorano in si je nabavil aparat za tonfilm. V soboto je bila krstna predstava. Občinstvo je sprejelo tonfilm z navdušenjem.

Čestitamo. G. Horvat Stefan, katehet na tukanjšnji osnovni šoli je položil župnijski izpit. G. katehetu k temu čestitamo!

— Pri bolečinah v železdu in črevih ter prebavilih navaja uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja poudarjajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudeh, ki se premalo gibljejo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Milijoni

in milijoni ljudi uporabljajo

Ze nad trideset let

po spodaj navedenih navodilih

Levjo-Mentol Droždjenko

in blagoslovila njen neopredeljiv čudežni učinek

Pri revmatizmu trganju istasu: boleča mesta vrgniti.

Pri zoboboli: desne vdrniti in ustno duplino izpirati, grgrati.

Pri glavobolu, nervoznosti, pomanjkanju spanja: čelo in celo telo vdrniti, ter vzeti zvečer pred počitkom mlečno kovel z dodatkom Levje Mentol-Droždjenke.

Pri utrujenosti: masirati celotno telo.

Pri žledenih boleznih: 10 kapljic na kosček sladkorja.

Pri izpadanju las in prhaju: masirati glavo.

Kot zobna voda itd.

Pri potanju pod pazduho, nog, rok a i celotnega telesa naj se potee deli zjutraj in zvečer izmivaljo.

Levja-Mentol-Droždjenka

je prava samo v tu odtisnjeni in plombrani ORIGINALNI STEKLENICI

Zahtevajte izrecno

Levjo-Mentol Droždjenko

ter odločno zavrnite vsako nadomestilo.

Levja-Mentol-Droždjenka

se dobi v vsaki drogeriji, lekarni in boljši trgovini po 10.—, 20.— in 52.— Din. Pazite se pred ponaredbami.

Centralni biro:

LAVLIA MENTOL-DROZDJENKA

Zagreb, Marulićev trg 5. — Telefon: 73-32

Nedeljski sport

Prvi dobiček ne gre v mošnjček. Ta lepi izrek je edina nada, ki je ostala moštvu prvalke prihodnje prvenstvene borbe v podzvezni ligi. Tako Ilirija, kakor tudi Primorje sta v prvem kolu elabo odrezala. Primorje je sicer odpravilo železnarja z 2:1, toda rezultat je zelo pičel in bi Primorja, ako bi zaigralo tako, kakor smo od tega moštva vajeni, moralo zmagati z večjo razliko golov. Igra kakršno so predvedli Primorjani pa v kljub zmaji ni mogla nikogar zadovoljiti. Najnetejši pristaji so odšli z igrišča razočarani. Se bolj razočarani so bili prijatelji Ilirije. Kajti belo-zeleni so dobili trikrat toliko golov, kakor so jih zabili. Kar z razliko 6:2 so se morali zadovoljiti. Rezultat je sicer mogoče nekoliko previšok, toda radi brezglave igre v drugem polčasu, zaslužen. Maribor je ponovno dokazal, da spada med prve tri slovenske klube. Na njih igrišču bo težko zmagalo katerokoli moštvo. Glavna odlika »Mariborčanov« je elan in pa ljubezen za svoj klub. S tema dvema orožjema bodo izvajali še marsikatero zmago. Dobro je odrezal tretji ljubljanski zastopnik »Svoboda«, ki je igrala v Celju proti Atletikom 1:1.

Na splošno moramo pri igri Primorja in Ilirije v nedeljo ugotoviti, da je slabi igri največ vzrok, da igralci niso imeli po težkih liginih tekmah zadosti odmora. Dolgo vrsto let so bili igralci brez težkih tekem. Radi tega je liginu tekmovalje igralce izčrpalo. Med ravnokar končanim liginim tekmovaljem in podzveznim tekmovaljem je bilo premalo odmora. Za uspešno tekmovalje v jesenski sezoni bi moralo biti najmanj mesec dni popolnega počitka. V tem je vzrok, da je Primorje igralo brez pravega elana. Isti vzrok opravičuje nekoliko tudi težak poraz Ilirije.

Državno prvenstveno tekmovalje se ni moglo odigrati tako, kakor je bilo nameravano. Mesio, da bi prišla Mačva v Zagreb, je pa sprejela na lastnem igrišču pred rekordnim številom gledalcev splitski Hajduk. Kaj takega v Šabcu še ni bilo. Iz okolice in vseh bližnjih mest so bili organizirani izletniški vlaki, avtobusi in ladje. Vseh teh prilicnosti so se poslužili prijatelji nogometa in prihiteli v Šabac. Gotovo ni bilo nikomur žal, kajti Mačvi je uspelo doseči proti elovitemu Hajduku neodločen rezultat 1:1. Ta tekma bo ostala Šabčanom še dolgo v spominu. S takimi tekmami se dela propaganda za nogomet. Zato tudi ni čudno, da nogomet v Srbiji napreduje, pri nas pa nazaduje!

Ker so izostale prvenstvene tekme, so tako v Zagrebu, kakor tudi v Belgradu odkodovali vodilni klubi svoje pristaje za mednarodnimi tekmami. Za lepimi uspehi, ki jih je letos dosegla zagrebska reprezentanca, se je sedaj priključil še uspeh nad izbranim moštvom Dunaja. Zagrebčani so po napeti in deloma celo premočni igri dosegli proti Dunaju z 1:1 neodločen rezultat. Trud zagrebske podzvezde, ki je letos priredila že več lepih medmestnih tekem, je bil bogato poplačan. Na igrišče je prišlo okoli 6000 gledalcev. Gotovo ne bi škodovalo, ako bi tudi naša podzvezda, ki se bori z finančnimi težavami, posnemala Zagreb. S takimi prireditvami ne bi samo sebi koristila, temveč tudi vsemu slovenskemu nogometu.

V Belgradu so pa imeli v soboto in nedeljo dunajski Rapid, ki je odšel iz obeh tekem poražen z igrišča. Jugoslavija je Dunajcane premagala s 3:2, BSK pa s 4:3. Dunajski številni gledalce obeh tekem niso zadovoljili. Igrali so pač tako, kakor igrajo profesionalci, lepo in tehnično dovršeno, toda brez prave volje.

Od ostalih nedeljskih dogodkov bi omenili, predvsem sportni dan v Novem Sadu. Imeli so kolesarske, plavalne, teniške in končno tudi nogometno tekmo. Prireditvi je prisostvovalo precejšnje število gledalcev. V Mariboru je pa Maraton priredil lahkoatletski miting, ki je uspel ravno tako dobro.

Trbovlje

Meka se je podražila za 20%, ne samo nekaj nad 8, kakor je bilo pomotoma zapisano. Sedaj pa se širi govorica, da bo tudi sladkor podražen. Za trdno smo prepričani, da to ni res, saj ste pred kratkim v »Slovenec« dokazovali, da je vsaj za 4 Din pri kg predrag in da je samo zato tako visoka cena, ker so tovarne vezane med seboj. Če bi se nadaljevalo draženje vsak dan potrebnih živil, bi tiralo to ljudi v obup.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 13. septembra: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 18.30 Salonski kvintet. — 19.30 Franc Veber: Etika in sociologija evanjeljev. — 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu — poroča jugoslov. prvak dr. Milan Vidmar v slov., nemškem in francoskem jeziku. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Cas, dnevne vesti.

Sreda, 16. septembra: Opoldanski program odpade. — 18.30 Salonski kvintet, Samospevi ge. Mile Slatin, operne pevke iz Belgrade. — 19.30 Literarna ura: Levstik — pripovednik (prof. France Vodnik). — 20.00 Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu, poroča jugoslovanski prvak dr. Milan Vidmar v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku. — 20.30 Pevski koncert »Ljubljanskega Zvonca«. — 21.15 Cello solo igra g. Zlatko Najzer, pri klavirju g. Pavel Sivic. — 22.00 Koncert francoske glasbe, poje g. Mirko Pugelj. — 22.45 Cas, dnevne vesti.

Drugi programi

Sreda, 16. septembra. Belgrad: 12.45 Radio orkester. 17.00 Narodne pesmi. 17.30 Radio orkester. 20.00 Narodne melodije. 21.00 Vokalni koncert. — Zagreb: 12.30 Plošče. 20.30 Ljubljana. 22.40 Lahka glasba. — Budapest: 12.00 Opoldanski koncert, petje. 17.30 popoldanski koncert. 19.00 Ciganska glasba. 20.30 Jazz. 21.45 Radio kvartet, koncert vojaške godbe. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. 13.10 Plošče. 17.00 Italijanske pesmi in arije. 19.30 Prenos iz opere. 22.20 Večerni koncert. — Milan: 11.18 Plošče. 12.00 Pestra glasba. 19.15 Pestra glasba. 20.45 Operetni večer. — Oslo: 20.05 »Lekarnar«, opera, nato radio orkester. — Praha: 19.05 Prenos iz studija. 20.25 Radio orkester. 21.30 Kvartet. — Rim: 13.10 Lahka glasba. 17.30 Pester koncert. 21.00 »Lohengrin«, opera. — Toulouse: 12.45 Simfonični orkester. 13.15 Popevke. 20.45 Jazz. 21.30 Accordéon. 22.15 Havajske kitare. 23.30 Pester večer.

Poizvedovanje

Izgubljena je bila rjava listnica v bližini Vednikovega trga s 520 do 580 Din v gotovini in z odrezki finančne direktije itd. Najditelj se lepo prosi, da izroči listnico z vsebino proti primerni nagradi pri upravi »Slovenec«.

Zavitek z razno vsebino je bil izgubljen v soboto proti večeru na Dunajski in Gosposvetski cesti. Najditelj se naproša, da ga odda v upravi »Slovenec«.

— Zatekla se je majhna grlica. Dobi se pri Mariji Hleboš, Poljanska cesta 52/L

Opazovanja angleškega časnikarja

Newyorská revija »The Nation« objavlja v eni svojih zadnjih števil naslednji članek, ki ga je napisal dunajski dopisnik londonskega »Daily Herald«, glasila angleške delavske stranke:

»28. junija — bila je nedelja in prvi dan volitev v madjarski parlament — sem se z nekim časnikarjem in nekim poslancem madjarske socialistične stranke vozil z avtomobilom po južni Madjarski. V vsakem mestu smo videli cele trupe policistov, ki so bili vsi oboroženi s puškami. Od časa do časa so ustavili naš avto in nas grobo barali, kdo smo in kaj hočemo. Odgovorili smo jim, da smo inozemci in da smo na potu v mesto Bekes-Csaba. Omenjeni kraj so mi nekateri madjarski opozicijski voditelji opisali kot tipičen volivni okraj, kjer volijo javno. Samo v 45 večjih

Kölnski nadškof kardinal dr. Karel Schulte je včeraj praznoval 60.letnico svojega rojstva.

mestnih okrajih volijo tajno, v 199 podeželskih okrajih pa so volitve javne.

Mi trije smo prišli, da na lastne oči vidimo, kako se vrše volitve v deželi, kjer obstoja parlament samo na videz, in kjer vladi niti malo ne pride na misel, da bi vpoštevala voljo ljudstva. Prebivalci Bekes-Csaba so večinoma mali kmetje in poljski delavci s tradicionalno socialistično miselnostjo.

V mnogih mestih in mestecih, skozi katere nas je vodila pot, smo videli lepake z imeni vladnih, pa tudi lepake z imeni opozicijskih kandidatov. Kljub temu pa je bil v mnogih izmed teh mest izvoljen vladni kandidat, dočim nasprotni kandidat ni dobil nobenega glasu. Zvedeli smo, da so volivni uradniki dva ali tri dni pred volitvami med podpis opozicijskih list našli »pogreške«, radi česar so seveda listo proglasili za neveljavno.

V vladnih podpisnih listah niso našli niti ene napake, čeprav naglašajo opozicija, da so vladne stranke ponaredile ogromno število podpisov. V nekaterih krajih so imele vladne liste več podpisov, kakor pa volivcev v doličnem okraju. Odlični opozicijski voditelji so odkrili svoja imena v vladnih listah.

Volitev so izvršili z javnim ustnim glasovanjem. Vendar ne gre tako, da bi volivec kar stopil v volivni lokal in povedal, za koga glasuje. Ne, volivci morajo priti v volivni lokal v saupinah, in sicer po kandidatih listi, za katero nameravajo voliti. Volivci posameznih strank se zbirajo na določenih mestih, in ko se jih nabere kakšnih 20, jih spuste na volišče. Videli sem, kako so najprej spustili na volišče vladno skupino, nato socialistično itd. Če pa se medtem, ko so bili v lokalni vladni volivci, ni nabralo dovolj socialističnih volivcev, so mesto njih spustili na volišče vladno skupino. Ugotovili smo, da so volivni komisarji večinoma določili zbirališča socialistov daleč proč od volivnega lokala, čisto na prostori, kjer volivci niso imeli nobenega varstva pred pripekajočim solncem. Zgodilo se je pogosto, da so od prihajajoče skupine socialističnih volivcev enega ali dva volivca aretirali, nakar so za kazen poslali celo skupino nazaj na zbirališče. V mnogih krajih pa so socialisti zaman ves dan čakali na vstop.

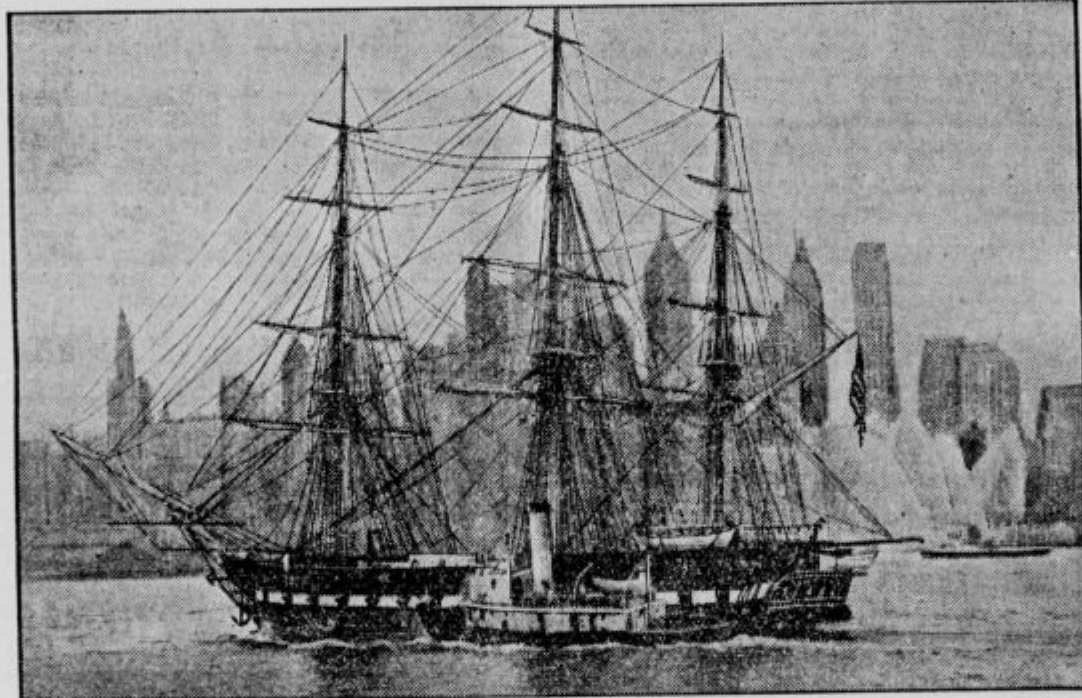
V volivnih lokalih so komisarji postopali z delavci in kmeti kakor s čredo drobnice. Nisem sicer razumel, kaj so kričali nad njimi, vendar iz obnašanja kmetov in delavcev sem videl, kako zelo jih je kričanje prestrašilo. Mnoge volivce so nagnali ven takoj, ko so vstopili. Nad nekaterimi so komisarji kričali radi tega, ker niso razumeli madjarsko. V Bekesu je namreč precej Slovkov.

Ob 4 popoldne so na moje veliko začudenje v delavskih volivnih okrajih, ki smo jih obiskali, proglasili volitev za zaključeno. Pozneje sem zvedel, da so imeli komisarji nalog, takoj zaključiti volitev, »če bi ne čakalo več volivcev«. Ko pa sem stopil na ulico, sem videl velike množice čakajočih socialističnih volivcev, katere so pustili čakati na zbirališču cele ure, medtem ko so imeli vladni volivci neomejen prost vstop. Naposled pa so jih še ogoljufali za njihove glasove. Od nekega se je pojavila policija na konjih in čakajoče volivce brutalno razgnala. V Szarvasu smo naleteli na množico ljudi, ki so ji morali zagroziti s strojnimi, da se je razšla, ne da bi oddala svoje glasove. V premožnejših okrajih, kjer je bila vlada gotova večine, so se volitve končale šele pozno zvečer.

Slične dogodke sem imel priliko opazovati ves dan in še naslednji dan v najrazličnejših delih dežele. Zmaga vlade me radi tega ni presenetila. Mnogo bolj me je presenetilo dejstvo, da so si kmetje in delavci sploh upali glasovati za opozicijo ali vsaj poskusiti glasovati za opozicijo, čeprav jim je bilo onemogočeno.

Množice revnih, razcepanih in molčečih opozicijskih volivcev, ki so stopale pred volivne komisarje, so bile pasivne, toda odločne. Vsak moški, vsaka ženska je komisarju jasno in razločno povedala ime socialističnega kandidata, ne da bi se pri tem zavedala, kakšne posledice bo imelo to zanje v prihodnjih mesecih. Gorje opozicijskim volivcem, če se drznejo prositi za kakšno podporo ali znižanje davkov.

V nobenem izmed 199 podeželskih volivnih okrajev ni bil izvoljen noben socialist ali

Zgodovinska tregata »Old Ironside«, ki je pred 100 leti služila Ameriki kot vojna ladja, pred nebotičniki Manhattan v newyorškem pristanišču.

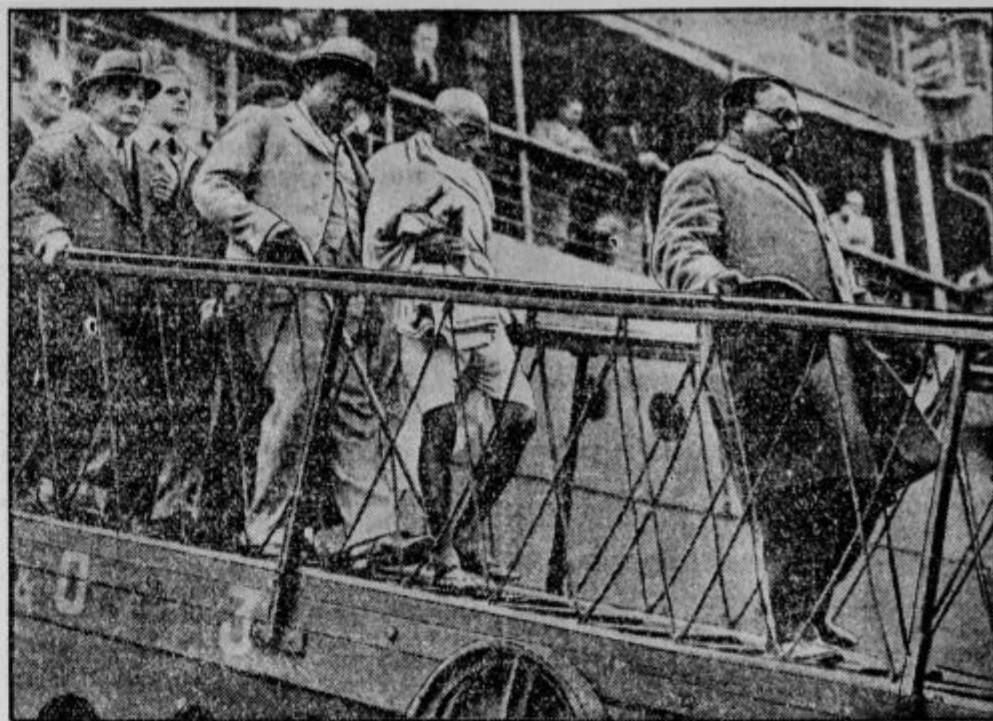
liberalec, čeprav so mnogi pričakovali zmago, če bi bilo vsem volivcem dovoljeno voliti. Grof Bethlen sam je javno izjavil, da na deželi morajo biti volitve javne, ker sicer postane dežela žrtev radikalizma. Od 45 mandatov, ki so odpadli na okraje s tajno volitvijo, so dobili socialisti 14, ostale opozicijske stranke 12, vlada pa 19 mandatov.

Rekord v poštnem prometu z Ameriko

Nemški prekoceanski parnik »Evropa« je med vožnjo čez Atlantik naložil svojo pošto za Ameriko na letalo, ki ga je vozil s seboj, in jo po zračni poti poslal naprej v Newyork. Letalo je 9. t. m. ob 8.50 pristalo v Brooklynu. Američani so prejeli evropsko pošto tri dni in 21 ur potem, ko jo je bila Evropa v Cherbourgu sprejela na krov. To je rekord v poštnem prometu z Ameriko.

Je-li to mogoče v Afriki? Redek slučaj se je pripetil pred par tedni na misijonski postaji Marianhill v južni Afriki: nenadoma je pričelo snežiti in kmalu je bila okolica pod gosto belo odejo. Pač redka prikazen v deželi tropične vročine.

Gandhi zapuša ladjo v pristanišču Marseille.

Konec kolonijalne razstave

Slišati je bilo, da pariške kolonijalne razstave, ki je imela velikanski uspeh, letos ne bodo zaključili ali vsaj samo začasno in da jo bodo prihodnjo pomlad spet odprli. Te govornice so se izkazale kot neresnične; dne 31. oktobra bodo razstavo zaprli in takoj začeli podirati zgradbe, samo kolonialni muzej bo ostal. Pravijo, da je prekrasni angkorski tempelj kupila neka filmska družba, ki ga bo zažgala in tako filmala. Razlogov, da so se po tehtnem razmišljanju odločili za konec razstave, je več. Predvsem postaja vreme za mnogoštevilne domačine eksotičnih dežel v Parizu že zdaj prehladno. Baliplesalke zapuste Pariz že te dni, a dlje nego do konca oktobra ne bo mogel vztrajati noben domačin tropskih de-

žela. Vračanje domačinov prihodnjo spomladi bi pa bilo predrago. Razen tega so začasne razstavne zgradbe premalo trdno zgrajene, da bi mogle kljubovati zimskemu vremenu; mnoge so morali že doslej popravljati. Barake niso urejene za kurjavo. Vse to je nagnilo mestno upravo, da bo razstavo nepreklicno zaključila še to jesen.

Nove rečne ladje

Na Donavi preizkušajo nove drseče ladje, ki bodo mnogo hitrejšje nego sedanje, ki vodo bredejo. Namesto vodnih vijakov jih bodo gonili zračni propelerji. Drseče ladje so imeli že doslej v Franciji in Ameriki, a izkazale so se skoraj kot neuporabne; te ladje imajo namreč napako, da med vožnjo leže poševno, pomikajo se sunkoma in neprestano tresejo. Te napake so na novih donavskih ladjah odpravili, tako da so ladje izredno uravnovešene in med vožnjo mirne. Po narasli Donavi, ki teče z brzino 15 km na uro, so vozile proti toku s hitrostjo 60 km in s tokom 80 km na uro. Nove ladje nameravajo zaenkrat uvesti na progah Passau—Dunaj—Budimpešta, kasneje pa dalje po Donavi nizdol. Vožnja bo trajala po reki nizdol na progi Passau—Dunaj odnosno Dunaj—Budimpešta po štiri in pol, v obratni smeri pa po pet in pol ure. Ekspresne ladje Donavske paroplovne družbe rabijo danes za taisto pot 12, odnosno 24 ur.

Če ni klobuka pri rokah

V angleški poslanski zbornici velja običaj, da mora imeti poslanec, ki med kakim glasovanjem stavi na govornika kako vprašanje zaradi poslovnega reda, na glavi klobuk. Pri zadnji razpravi je hotel eden delavskih poslancev postaviti tako vprašanje. V odločilnem trenutku je pa opazil, da nima klobuka pri sebi. Na pomoč mu je priskočila tovarišica, poslanka mrs. Manning, ki mu je brž pomolila svoj moderni klobuk moške fazone. Eden postrežljivih tovarišev je poslancu klobuk potisnil enostavno na glavo. Toda ko je poslanec opazil, da je klobuk okrašen z zelenimi peresi, ga je strgal z glave in ga zalučal po dvorani. Začel se je pravcati lov za klobukom, in ko ga je slednjič dobila v roke mrs. Manning, je bil tak, kakor da bi prišel iz tridesetletne vojne. Zbornica je bila hvaležna za prijetno motnjo.

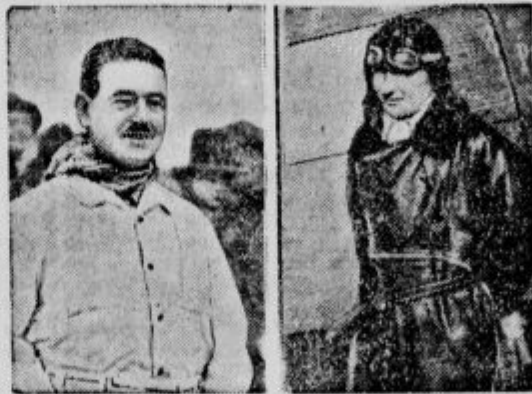
Junaška smrt kirurga

V neki milanski bolnišnici je bil zaposlen kot operacijski vodja kirurg Enrico Sciaky. Te dni je operiral nekega pacienta na želodcu. Med operacijo pa mu je nenadoma postalo slabo. Začela so se mu šibiti kolena. Toda z največjim naporom svoje volje je vztrajal do konca operacije. Nato pa so mu padli instrumenti iz roke in zrušil se je na tla. Čez nekaj minut je zdišnil. Njegovo zadnje vprašanje je bilo: »Ali se je operacija posrečila?« Kakor so zdravniki pozneje ugotovili, mu je med operacijo udarila na možgane kri.

Žalosten konec rekordnega poleta v Tokio

Dva letalca mrtva.

Moskva, 13. sept. j. Letalo »Bindestrich II.«, s katerim so nameravali francoski letalci

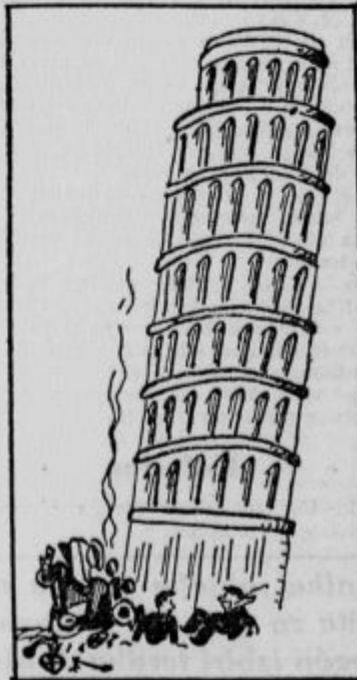
Ponesrečena letalca Doret in Le Brix.

Doret, Le Brix in mehanik Mohsman poleteti v rekordnem času v smeri proti Tokiju, je v soboto dopoldne okrog 10 strmol v tla v bližini Uralskega gorovja. Dva letalca sta mrtva, tretji pa je težko ranjen. Imena mrtvih še niso znana. V okolici, kjer se je ponesrečilo letalo, so gore v višini 1500 do 2000 metrov, in izgleda, da se letalci niso mogli dovolj visoko dvigniti, da bi poleteli čez.

Letalci so startali v petek zjutraj ob 6.12 v Le Bourgetu in so nameravali preleteti 10.000 kilometrov dolgo progo med Le Bourgetom in Tokiem brez vmesnega pristanka. Nameravali so s tem potolči rekord Američanov Boardmansa in Polandosa, ki sta letos junija brez prestanka preletela progo Newyork—Carigrad. Francosko letalsko ministrstvo je razpisalo v to svrhu nagrado v znesku 1 milijon frankov.

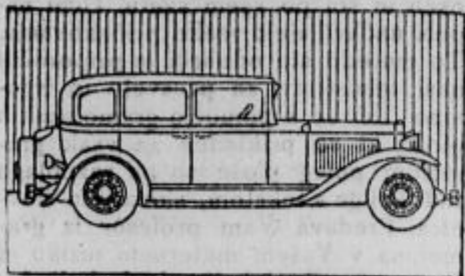
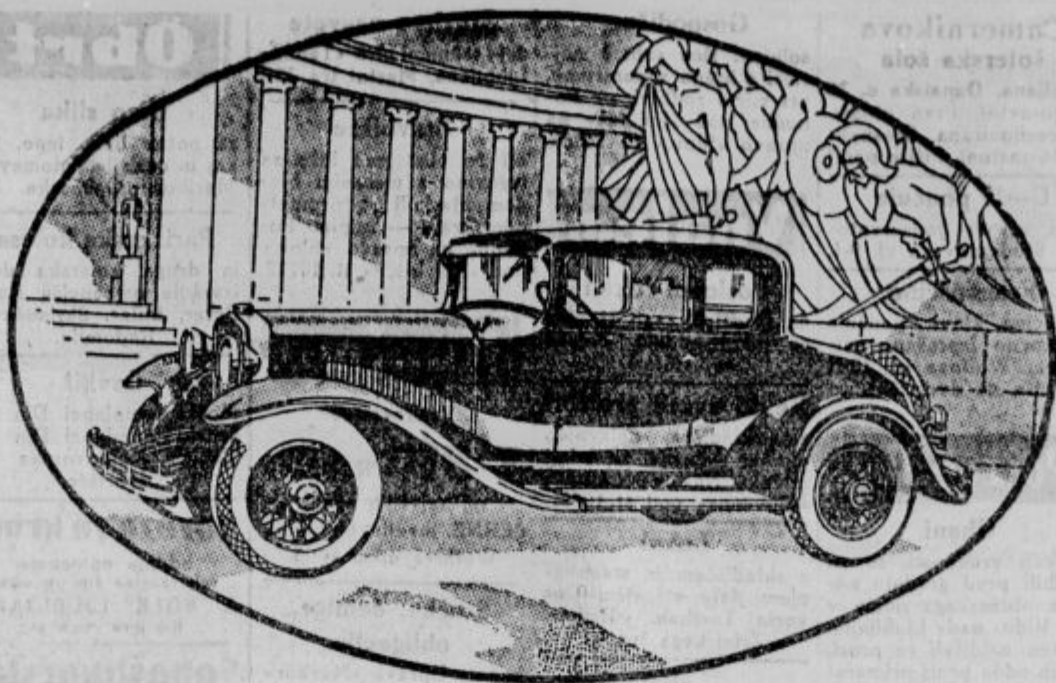
»Nič se ne boj, stric, da bi vlak zamudila. Jaz imam vozni red v glavi.«

»O, ti rogač ti, jaz ga pa že celo uro iščem.«

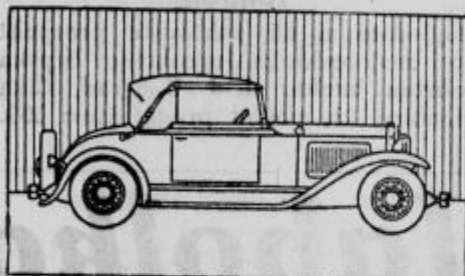

Po avtomobilski nesreči ob poševnem stolpu v Pizi: »Sapramiš — kaj bo pa sedaj Mussolini rekel?«

SPORTNI VOZ. Ta graciozni model je najljepši primer elegantnosti Chevroleta 1931. Prostorni zaseda vam daje možnost, da povabite s seboj še katerega prijatelja. Voz je opremljen z varovalom pred kamenjem in z enim rezervnim kolesom in je velepraktičen.

CHEVROLETOV LUKSUSNI SEDAN. Z nizko vneseno Fisherjevo karoserijo v mi-kavnih barvah. Prostorna notranjost s ta-petno oblogo spominja na otmel saloni. Prava-cata „luksusna“ limuzina!

CHEVROLETOV KONVERTIBIL COUPÉ. Model, ki je posebno priljubljen pri mladih ljudeh. Najznamenitejša podrobnosti razode-va okus in spretnost karoserijskega moj-stra.

Poceni in ekonomičen voz

DA toda prav tako imeniten po zunanosti in po notranji vrednosti

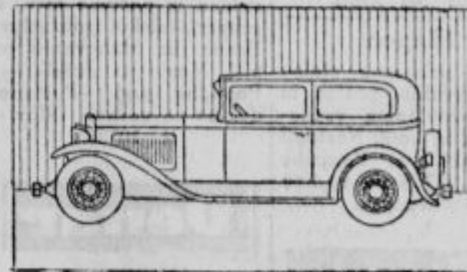
ZADNJIH pet let ni noben drugi avto doživel toliko in tako temeljitih izpo-polnitev kakor Chevrolet. Model za mode-lom so prihajali, z njimi nove mehanične vrline, in sloviti izdelek družbe General Mo-tors se je vselej predstavil z novo, krasno vnanostjo.

Iz štiricilindrskega voza se je Chevrolet izpremenil v šestcilindrskega — z močnej-šim motorjem in še večjo zanesljivostjo. To-da najpomembnejšo izpopolnitev so poka-zali modeli leta 1931: Fisher jim je ustvaril karoserije, ki so ta poceni in ekonomični av-

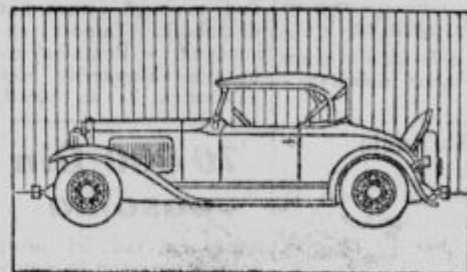
to definitivno postavile v vrsto „luksus-nih“ voz.

Lepote Chevroletove karoserije ne mo-rete preceniti samo s površnim ogledom. Morate si jo tudi od znotraj temeljito ogle-dati — harmonično tapetniško izdelavo in skrbno dodelane kovinske dele.

Od devetih modelov so trije spodaj na-slikani. Vsi so enako lepi in luksuzni. Sto-pite k Chevroletovemu zastopniku in si jih vse oglejte. Na željo vam takoj priredi po-skusno vožnjo.

CHEVROLETOV COACH. Model za poslov-ne ljudi. Resen, harmoničen, z Ducovimi bar-vami in udobno notranjostjo. Zaprt voz po presenetljivo nizki ceni.

NOVI CHEVROLETOV SPORTNI ROAD-STER. Sportni voz v vseh pogledih je ta Roadster: v liniji, barvi in na vožnji. Hladnik je zaščiten z varovalom pred ka-menjem. Na zaslitem sedišču zadaj, ki je jako prostoren in udoben, je prostora za dve osebi.

CHEVROLET SIX

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S. A.

Zborovanje štajerskih obrtnikov

Ogromna večina za skupne zbornice

Izredno veliko zanimanje je vladalo med štajerskimi obrtniki za glavni zbor mariborske Zveze obrtnih zadrug, ki se je vršil v nedeljo dne 13. sept. v Ljutomeru. Iz vseh krajev bivše Štajerske so prišli številni zastopniki na zborovanje. Zvezni na-čelnik g. Fr. Bureš je otvoril občni zbor in po-zdravil navzoče zastopnike, med drugimi vladnega zastopnika g. dr. Mlinarja, zadrugnega nadzornika g. Založnika, g. Rebeka iz Celja in g. Zdravca iz Središča, nato zastopnike ljubljanske Trgov. zbor-nice gg. Rebeka Josipa, Litropa, Hohnjeca Milosa, tajnika dr. Pretnarja Josipa in dr. Jure Koceta. Dalje je pozdravil zastopnika Zveze obrtnih dru-štev v Celju gg. Lečnika, Holobarja, Kvasa in taj-nika Zabkarja, zastopnika Zveze gostilničarskih za-drug g. Berliča in tajnika g. Petelina in predsed-nika ljubljanske Zveze obrtnih zadrug g. Pičmana.

Potem ko je bilo podano zanimivo delovno in blaginjsko poročilo Zveze ter poročilo o novem obrtnem zakonu, je prišlo ob splošni napetosti na dnevni red vprašanje skupnih odnosno ločenih zbornic.

G. načelnik Bureš je omenil, da hočejo štajer-ski obrtniki sami mirno presoditi, za kateri sistem se bodo izrekli. Vpravl zaradi tega se gospodje iz Ljubljane napašajo, da se pri debati o tem vpra-šanju ne oglašajo k besedi. Ljubljanski spori, ki so postali skrajno osebni, štajerskih obrtnikov ne za-nimajo. Nato je g. zadrugni nadzornik Založnik, priznani obrtni strokovnjak, v izredno temeljitim in dolga objektivnem referatu obdelal tako mojstr-ske probleme sistema zbornic, kot smo dosedaj redko kaj takega slišali. Takoj v uvodu svojega referata pravi, da je treba to vprašanje objektivno pre-so-diti od vseh strani. Štajerski obrtniki so bolj od-daljeni od zborničnega sedišča in imajo torej od-nje manj koristi kot njihovi ljubljanski tovariši, baš zaradi tega pa je njihova sodba tembolj objektivna. Naloga zbornic je, da vplivajo na smer gospodarske politike naroda in sodelujejo v državnih oblastvih za povečanje gospodarske sile domovine. Kdor je mnenja, da naj se zanima zbornica samo za interese posameznih stanov ali celo strok, ta jemlje svoji najvišji interesni zastopnici njen pomen, jo poni-žuje in stavlja v isto vrsto z drugimi združenji. O tem si mora biti vsakdo na jasnem, če hoče soditi o obliki zbornic. Predavatelj nato prikazuje ustrojstvo skupnih zbornic in ločene zanatske ko-more v Belgradu ter na podlagi številnih dokazov, da je ljubljanska skupna zbornica izdala v enem letu za obrtniške namene desokrat toliko, kakor Belgrajska zanatska komora v 10 letih.

Ako naj bi ločena zbornica pri nas hotela ustrezati vsaj nekoliko svojemu namenu, bi bilo zahtevno doklad za 100% neobhodno potrebno. Za-ščiteno pa obrtništvo v ločenih zbornicah ne bo prav nič bolj kot v skupnih, kajti ločena zbornica bo v takih slučajih vedno morala računati s tem, da bo trgovska in industrijska zbornica prav tako lahko ministrstvu sporočila svoje eventualne pro-tivne zahteve in ministrstvo bo odločilo, kakor bo pač hotelo. Veliko boljše je, da se najde pametna rešitev že v skupni zbornici in se potem pri mi-nistrstvu enotno naslopi. V vseh naprednih državah imajo skupne zbornice. V Nemčiji, kjer imajo lo-čene obrtne zbornice, obstoji velika težnja, da se uvede sistem skupnih zbornic kot v Avstriji. To predlaga znan nemški gospodarski znanstvenik g. Josef Wilden, ki pravi, da se težave pri ločitvi to-varniških obratov od rokodelskih ne dajo nikoli odpraviti. Zato je morala n. pr. trgovska in indu-

strijska zbornica v Monakovem ustanoviti poseben oddelček, v katerem dela 7 uradnikov, ki se bavijo samo z zadevami pritožb posameznih podjetnikov, ki se protivijo bili članjenju pri obrtniški zbor-nici, ker obrtniške zbornice pobirajo višjo doličilo, kakor trgovsko-industrijske zbornice. Zavedi tega ee vsak podjetnik, ki ima le količikaj upanja, skuša rešiti obvez pri obrtni zbornici in dela z osemi silami na to, da se včlaní pri trgovsko-industrijski zbornici.

Sedanja skupna zbornica zadostuje docela s svo-jim sedanjem ustrojem interesom obrtništva. Z na-lenkostno spremembo zborničnega pravilnika se naj posameznim odsekom prizna večja avtonomija s tem, da sklope posameznih odsekov tudi na zuna-j podpisuje in zastopa predsednik odseka. Dalje se naj volivni red spremeni v toliko, da se pritegnejo zadrugne organizacije k sodelovanju pri volitvah. Izvajanja g. nadzornika Založnika so vsi pri-sotni nagradili z dolgotrajnim ploskanjem.

Glasovanje.

Po referatu je otvoril g. Bureš debato. K besedi so se oglašali razni gospodje, posebno pa g. Zdrav-ec iz Središča in g. Rebek iz Celja ter g. Litrop, ki so s svojimi tehitnimi besedami pojasnili celo vprašanje. G. predsednik Bureš je nato odredil gla-sovanje in pri tem izredno naglasil, naj voli vsak slobodno po svojem prepričanju. Izid glasovanja je bil sledeč: 98 delegatov (43 zadrug) se je izreklo za skupne zbornice in le 7 delegatov (3 zadrugi) za ločene. Izid glasovanja je bil sprejet z viharim ploskanjem in klici: »Živela skupna zbornice!«. Obenem so se slišale pikre pripombe na one, ki iz osebnih naspotij in ambicij rušijo to ustanovo. Po izidu glasovanja se je na predlog g. Holobarja sprejel sklep, da morajo tudi mariborski obrtniki dobiti zastopstvo v konsorcijsko, ki ima v rokah »Obrtni Vestnik«. Ako hoče »Obrtni Vestnik« res biti glasilo vseh obrtnikov, ne sme priušati samo enostransko pisane članke, če večina slovenskih obrtnikov zastopa drugo stališče. Ako se to želji ne bi hotelo usrečiti, se je sklenilo, da bodo štajer-ska Zveza zadrug in štajerski narčniki »Obrtnega Vestnika« enašli drugo pol, po kateri bodo javnost obvestili, kakšno stališče res zavzema večina obrtnikov.

Nato sta bila podana še dva interesantna refe-rata, in sicer referat o drž. obrtni banki od gosp. Zdravca in referat o organizaciji strokovnih zbor-ovanj za obrtnike od g. Rebeka iz Celja. Nato je g. načelnik Bureš zaključil lepo uspešno zborovanje. Ako sedaj primerjamo izid ljubljanske Zveze obrtnih zadrug in mariborske Zveze skupaj, vidimo, da je 65 zadrug za skupne zbornice in le 23 zadrug za ločene, tako da je ogromna večina slovenskih obrtnikov odločno za skupne zbornice.

Vpisi v zadrugni register. Te dni je bilo v za-drugni register vpisanih zopet troje novih pa-niških in gozdnih zadrug in sicer v Radmirju, v Sv. Martinu pri Vurbergu in Sv. Lenartu nad La-skim. Nadalje je bila v zadrugni register vpisana gospodarska zadruga v Ribnici z okolico. R. z. z. o. z.

V trgovinski register je bila vpisana tyurka Suša Franc, trgovina z meš. bl. in dež. pridelki v Sromliah.

Konkurz je razglašen o imovini Stern Arnol-da, trgovca v Puconcih, roki: 21. sept., 24. okt. in 4. nov.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Parth Josipa, čevlarskega mojstra in posestnika v Muti; roka 17. in 22. oktobra 1931.

Monopolisti dohodki so znašali v mesecu ju-liju t. l. 195.2 milj. Din v primeri s 210.2 milj. Din v juliju lani. Skupno so dali monopolisti v prvih 7 mesecih t. l. 1.274.9 milj. Din v primeri s 1.319.2 milj. Din v prvih mesecih 1930.

Glasnik zavoda za pospeševanje zunanje trgo-vine. Prejeli smo pravkar izšlo številko Glasnika zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ki je po-stal iz 14-dnevnik tehnika. To bo gotovo pripomoglo k boljšemu informiranju interesentov, ki se zani-majo za zunanjo trgovino. Naročnina je ostala prejšnja, ravnotako cena oglasov, samo obseg je sedaj tedensko manjši kot je bil prej 14-dnevno. Hmelj.

Stavbno zadrugništvo je v Nemčiji zelo raz-vito. Imamo celo vrsto takozvanih »Bausparkasse«, kjer hranili naravnost vlagajo denar za zidanje, ki se potem po gotovem ključu razdeli zadrugnikom. Stavbni zadrug je več različnih sistemov. Sedaj je prišlo do poloma ene največjih tovrstnih za-drug: Davaheim (okrajšava za Deutsch-evangeli-sche Heimstättengen), zadruga je prišla v konkurz in vršil se je že tudi prvi zbor upnikov, katerih je prišlo 800, čeprav je zadrugnikov na tisoče. Da je bilo zaupanje v to zadrugo tako veliko, je pripri-sovati dejstvu, da so bili zaposleni vlagatelji z na-vedbo, da so protestantske cerkvene oblasti pri-poročale pristop. Upniki bodo sedaj dobili komaj 3% svojih terjatev.

Borza

Dne 14. septembra.

Denar

Ljubljana. Amsterdam 2283.37—2290.21. Bru-selj 787.36—789.72. Curih 1104.15—1107.45. Dunaj 795.86—798.26. London 275.12—275.94. Newyork 5651.81—5668.81. Pariz 221.88—222.54. Praga 167.66—168.16. Stockholm 1514.88—1519.42. Trst 296.01—296.91.

Zagreb. Amsterdam 2283.37—2290.21. Dunaj 795.86—798.26. Berlin 787.36—789.72. London 275.12 do 275.94. Milan 296.01—296.91. Newyork kabel 5662.81—5679.81, čok 5651.81—5668.81. Pariz 221.88 do 222.54. Praga 167.66—168.16. Curih 1104.15 do 1107.45.

Belgrad. Amsterdam 2283.37—3390.21. Bruselj 787.36—789.72. Curih 1104.15—1107.45. Dunaj 795.96 do 798.26. London 275.12—275.29. Newyork 5656.81 do 5668.81. Pariz 221.88—222.54. Praga 167.66 do 168.16. Trst-Milan 296.01—296.91.

Curih. Belgrad 9.045. Pariz 20.1025. Newyork 512.87. London 24.92. Bruselj 71.31. Milan 26.8475. Madrid 46.20. Amsterdam 206.75. Berlin 120.40. Dunaj 72.12. Stockholm 187.20. Oslo 137.05. Kopen-hagen 187.075. Sofija 8.7125. Praga 15.18. Varšava 57.40. Atene 6.645. Carigrad 2.435. Bukarešta 3.05. Helsinkiors 12.90.

Dunaj. Dinar notira (deviza) 12.55, (valuta) 12.565.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila danes sla-bejša. Voja škoda je ponovno popustila in do-speła na 320. Premeta je bilo manj. Dolarski pa-pirji pa beležijo čvrstjšo tendenco za 8% Bler. pos. 7% Bler. pos. je bilo slabše in je tečaj popustil od 64 na 62.50 in 62.75. Bančni papirji so ostali neizpremenjeni pri običajnem prometu. Ne-

kaj več prometa je bilo v industrijskih papirjih. Zaključeno so bile delnice Slavonije po 200, osje-ške Sečerane po 201, Vevče in Brod sta ostala ne-izpremenjena. Med paroplovniimi družbami je bila zaključena Oceania po 190.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 73 bl., 7% Bler. pos. 64 bl., Celjska pos. 150 d., Lj. kred. 120 d., Pra-stediona 950 d., Kred. zavod 195 d. Vevče 120 d., Stavbna 40 d., Ruše 125 d.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 71—73 (70), agrarji 44 bl., vojta škoda ar. 321—323 (321), kasa 321—323 (321.50), 12. 326—332 (330, 328), 8% Bler. pos. 72—75 (75), 7% Bler. pos. 63—64 (64, 63, 62.50, 62.75), 7% pos. Drž. hip. banke 67 bl., 6% begl. obv. 49—50.50 (50.50, 53, 50, 49). — Bančne delnice: Hrvatska 50 d., Poljo 52—53 (53), Kredita 121—126, Union 150—155 (150), Jugo 67 do 68 (67), Lj. kred. 120 d., Medjunarodna 68 d., Narodna 4600—5100, Alprina 36 d., Srbska 189—190 (189), Prastediona 957.50—965, Zemaljska 113—114 (113). — Industrijske delnice: Nar. sum. 25 den., Gutmann 105 bl., Slaveks 25 d., Slavonija 200—205 (200), Danica 65—70, Drava 192.50—212.50, Seče-rana Osjek 201—203 (201), Brod. vag. 35—45 (35), Vevče 115—120 (120), Isis 30—37, Ragusea 300 bl., Oceania 190—195 (190), Jad. plov. 460—480, Trbo-veljska 210—215.

Skupni promet brez kompenzacij 6.2 milj. Din. Belgrad. Narodna banka 4.800 z., 7% inv. pos. 71.50 bl., vojna škoda 320—322 (200 kom.), 12. 329—332 (300 kom.), begl. obv. 49.50 (185.000), 7% Bler. pos. 66.25 bl.

Dunaj. Don. šav. jadr. 80.10, Wiener Bank-verein 14, Escomptes 151, Zivno 73.50, Union 17.30, Mundus 55, Alpine 10.85, Trboveljska 25.05. Kranj. ind. 40.75, Leykam 1.

Žitni trg

Novi Sad. Oves: bač., sr., slav. 130—132%. — Ječmen: bč., srem. 63/64 kg 110—115. — Koruza: bč., bč. okol. Sombor 95—97%, jbn. 85—87%, srem. okol. Indija 95—97%, srem. okol. Sid 97½—100. — Moka: bč., ban., kakodvor 0. 00 370—390, 2. 350 do 370, 5. 305—320, 6. 250—265, 7. 190—205, 8. 130—140. — Tendence: neizpremenjena, za koro-zo: čvrsta. — Promet: skupno 56 vagonov.

Budimpešta. Tendence: za pšenico čvrsta, osta-lo: ustaljena. Promet: sreden. — Pšenica: dec. 10.60, 10.67, 10.65, zaklj. 10.63—10.65; marec 11.50—11.82, zaklj. 11.72—11.74. — Rž: dec. zaklj. 10.55—10.65; marec 11.50—11.65, zaklj. 11.59—11.60. — Kuruza: maj 12.08—12.15, zaklj. 12.12—18.

Hmelj

XI. poročilo Hmeljarskega društva za Slo-venijo. Zalec v Savinjski dolini, 12. IX. 1931. Na-kupovanje se nadaljuje po cenah od 9—12 Din za 1 kg. 80% letine 1931 že v drugih rokah. Dru-štveni odbor.

Zatec, 14. sept. tg. Kupelja se vrši v vseh po-ložajih. Ceni se, da je že večji del letošnje žetve kupljen od prve roke. Razpoložanje za najboljšo in za prvo vrsto je bilo čvrsto, cene se polagoma dvigajo. Zadnje cene za najboljši hmelj so bile: 280 do 300 Kč, za I. 250 do 270, dobri srednji 200 do 240, za slabi hmelj 120 do 180. Kupci so bili za-stopniki domačih, švicarskih, belgijskih in nem-skih veleplovov, domači trgovci ter domači in tuji importerji.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdko Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Priplavljenih je bilo 2506 goved, iz Jugoslavije 251. Cene: volj najboljši 1.70 do 1.72, I. 1.45—1.60, II. 1.35—1.40, III. 1.15—1.30; krave I. 1.10—1.15, II. 0.82—0.90; bikli 0.85—1.20; klavna živina 0.55—0.75. — Tendence: Cene so v aplošnem ostale nespremenjene.

MALI OGLASI

Vaša drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3-5 Din. Oglas nad devet vrstic se računa po višji. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službeiščejo

Cvikmajster

dobro izurjen, kateri je tudi pri vseh drugih strojih izvežban, išče prikladno mesto. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10475.

Krojaški pomočnik

mlad, za boljša dela, nastopi takoj. — E. Brvar, Vače pri Litiji.

Hlapec

si želi primerne stalne službe, vesten, pošten in vaje popolnoma vsakega delu in konj. Nastopil bi 1. oktobra. Ponudbe pod št. 10785 na upravo »Slovenca«.

Službodobe

Učenec se sprejme!

M. Spreitzer, Ljubljana, veletrgovina, špecerija in kolonijale.

Tapeznika

za fina dela išče Amann A. - tovarna pohištva - Tržič.

Služkinjo

pametno in pošteno, ki bi hotela dve kravi in druga hišna dela opravljati in kuhati za dve osebi, se sprejme. Plačilo po sposobnosti in po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10636.

Hlapec

priden in pošten se takoj sprejme h konjem in ta vsa kmečka dela. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Prednost imajo Dolenjci. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Dolenjci« št. 10756.

Krojač

se išče za konfekcijsko delo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Konfekcija« št. 10773.

14-16 letno dekle

se takoj sprejme kot pestunja. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Krščanska družina« št. 10784.

Učenko

se sprejme v trgovino. Pridna iz poštene hiše, s primer, šolsko izobrazbo. Hrana in stanovanje v hiši. Mesto na deželi. — Ponudbe pod »Pošteno dekle« na upravo »Slov.« št. 10782.

Denar

Išče se

privatni kapital 4 do 500 tisoč dinarjev na 6 mesečno odpoved in prvo hipoteko 8% obresti, za dobro vpeljano podjetje, 30 strojev, 50 delavcev. Tudi možnost vstopa kot družabnik. Tajnost zadržana. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Tvornica 7« št. 10608.

70.000 Din posojila

iščem na več let proti dobri obrestim in sigurni varnosti. Nasloviti pod »Sigurno« na oglasni zavod Hinko Sax, Maribor.

Pouk

Učenkam pletiljam

brezplačen pouk, če si nabavijo pri nas pletilni st. o. »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni trg 25/L.

Čamernikova šolerska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponji!

Gosli poučuje

bivši učitelj konservatorija. Študentovska ul. 9-1.

Francoščino,

nemščino, klavir, poučuje strokovno izprašena učiteljica. Wolfova ul. 10/II (hiša na dvorišču).

Poizvedbe

Uhani

v večji vrednosti, so se izgubili pred gradnjo novega občinskega doma v St. Vidu nad Ljubljano. Pošten najditelj se prosi, da jih odda proti primerni nagradi pri F. Cirmanu, trg. z mešanim blagom v St. Vidu nad Ljubljano.

Dijaki

Akademik

išče stanovanje za inštrukcijo. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10760.

Dijake

se sprejme na hrano in stanovanje. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10759.

Dva dijaka

sprejem na stanovanje v središču mesta. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10781.

Stanovanja

Prazna soba

se odda. Naslov v upr. pod št. 10758.

Prazna soba

išče solidna gospodična uradnica. Ponudbe pod »Snažna« št. 10757.

Gospodična

solidna, išče sobico najrajši s hrano v centru, pri mirni rodbini. — Ponudbe pod »Solidna« na upravo »Slov.« št. 10783.

Vnajem

Poslovni lokali

na Dunajski cesti št. 29/1 se takoj oddajo. Poizve se istotam.

Veliki svetli prostori

za skladišče, delavnico ali kaj sličnega, se takoj oddajo. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10691.

Lokal

s skladiščem in stanovanjem daje v najem Davorin Tombah, Maribor, Zrinj-kega trg 6.

Lokal

na ulico, po ugodni ceni oddam osebi, ki ima zastopstvo ali agenturo. Pojasnila daje tt. Matej Orehek, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Glasba

Pianino

malo rabljen, krasen glas, ugodno prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10755.

Posrestva

10% obrestovanje dosežete z nakupom lepe enonadstropne, novozidane hiše, tremi stanovanji, velikim vrtom, Pod Rožnikom. Cena 275.000 Din. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10686.

Naprodaj

zelo lepa enonadstropna hiša z udobnimi stanovanji, električna luč, velik vrt, v središču trga in blizu Celja. Ponudbe nasloviti pod »Mirno stanovanje« na podružnico »Slovenca« Celje.

HOTEL MIKLIČ

odda lepo urejene garaže po nizki mesečni najemnini.

Naprodaj

hiša in stavbene parcele v St. Vidu nad Ljubljano

V nedeljo, dne 20. septembra 1931 ob 2 popoldne se bo v St. Vidu nad Ljubljano na licu mesta prodalo Fernadovo hišo št. 16 ter več stavbenih parcel, dve šupi in kozolec. Hiša, kakor tudi stavbene parcele se nahajajo sredi vasi St. Vid, nasproti šole, pripravno zlasti za trgovino, gostilno ali kako drugo obrt. Pred hišo pride postajališče električne cestne železnice, ki se že gradi.

Natančnejša pojasnila daje dr. Ivan Modic, odvetnik v Ljubljani, Tavčarjeva ulica št. 5.

Stavbne nasvete

daje tehnični biro »Tehna« Ljubljana, Mestni trg 25/L

Stavbišče

ali že obstoječo hišo za trgovino z mešanim blagom kjerkoli na prometnem kraju — kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Stavbišče« št. 10772.

Kupimo

Vsakovrstno

zlato, srebro, po najvišjih cenah CERNE, juvelir Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II nadstr.

Sode

oljinate in vinske od 100 litrov naprej, v dobrem stanju brez vonja ponudite takoj tvrdki Peter Setina, Radeče, Zid. m.

Prodano

Pletilni stroj

skoraj nov št. 8/50, prodam. Avgust Pečnik, Stozice 47, Jezica pri Ljubli.

Stroje

popolnoma uporabne ter brezhibne, radi preureditve obrata prodam po najnižji ceni, in sicer: 8/40 po 650 Din, 8/50 po 1300 Din, 8/60 po 1500 Din. Izvolite si osebno ogledati, gotovo boste našli stroj, ki bo za Vašo uporabo, tako za izdelovanje nogavic, kakor vseh drugih pletenih predmetov. — Pišite na naslov: Kati Vajt, Celje.

Namizna jabolka

lepa, več sto kg, prodam. Janez Erzar, Sp. Gameljne št. 16.

Obrt

Brzo slika

za potne liste, lepo, takoj in ceno le Fotomeyer, Maribor, Gosposka 39.

Parizarska kolesa

in druga kolarska dela izvršuje najcenejši Rode Peter, kolar. Škrjančev, Radomlje.

Čevlji

Moški templanci Din 24, ženski templanci Din 18. Tobias, Kolodvorska 27, dvorišče.

Koruzo za krmo

oddaja nalocene veletrgovina Tita in Moke A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Šoboslikarska in plesarska

dela z najnovejšimi vzorci točno in solidno pod garancijo izvršuje

J. Nledš

družba z. o. z. LJUBLJANA Sv. Petra 33

Šolske torbice,

aktovke, nahrbtnike, gamaše, kovčke, itd. v največji izbiri in zmernih cenah nudi Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13

»Couch« zofa

je najmodernejša sedanje dobe. Poleg elegancije v kombiniranih oblikah je tudi zelo praktična in dvostransko uporabljiva. Izdeluje jih po lastnih in danih načrtih najsolidnejše Kobilica Avgust, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Dunajska cesta 25, vhod Dvořakova ulica 3, dvorišče.

Širite »Slovenca«!

B-R-Z-O-J-A-V

Dšla je nova Portugalka in tudi staro vino od Knifca. Toči se v gostilni in kavarni »Leon«. Vsak četrtek in nedeljo divjačina.

Se priporočata

Leon in Fani Pogačnik

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 29.

Poslužujte se vsi

samo »Lingafon metode« za popolno in dovršeno priučitev vsakega tujega jezika.

Te metode se poslužuje brez števila oseb in šol po vsem svetu. Učni uspehi nadkriljujejo vsako pričakovanje. To metodo sta odobrili in priporočili naši ministristvi za prosveto in trgovino. Uči se s pomočjo gramofonskih plošč, ki so prikladne za vsak gramofon; poleg plošč so na razpolago tudi knjige s tekstom, slovarji in slovnica. Predava Vam profesor iz gramofona v Vašem maternem jeziku in Vam ponavlja lekcije, kadarkoli želite, neštetokrat.

Izdaja:

THE LINGUAPHONE INSTITUTE LONDON.

Ogledate si ali zahtevate prospekt pri zastopniku za Jugoslavijo: Srpska obrtna banka, d. d. Beograd, Cika Ljubina 15, poštini predal št. 359.

Jabolka

izredno lepe, fine vrste razpošilja v zabojih po drevnih cenah

LOVRO PETOVAR - Ivanjkovci Istotam se dobe

„Reform“ - steklenice

za vkuhanje sadja in povrtnin - Cenik na razpolago. vsemi tozadevnimi potrebščinami.

OPEKARNA LAJTERSBERG KOŠAKI PRI MARIBORU naznanja žalostno vest, da je umrl njen zaslužni, dolgoletni uradnik, gospod

Andrej Biebl

knjigovodja in blagajnik

Pogreb se bo vršil v torek, dne 15. t. m. ob 15 iz mestne mrtvašnice na Magdalensko pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo dne 16 t. m. ob 7 v Magdalenski cerkvi.

Tvrdka izgubi s pokojnim izvrstno delavno moč, kateremu bo ohranila vedno časten spomin.

12. V Bohinju.

Dan po Velikem Šmarnu je bil odločen za obisk bohinjske doline. Welsberg je namreč želel ogledati tudi tista posestva, ki jih je imela briksenška škofija v oddaljenih krajih. Poleg tega bi bil rad videl od blizu Triglav, kralja Julijskih Alp in pa gorsko samoto, v kateri je stisnjeno Bohinjsko jezero.

V prvi kočiji so sedeli: škof Welsberg, kanonik dr. Eder in oskrbnik Krištof Waidmann. V drugem vozu so bili: škofov tajnik Kolb, zvezdoslovec Herman Fink in grajski lovec Jomaž Dorn. Cesta ni bila prav slaba, ker so vozili po njej železne izdelke iz bohinjskih fužin.

Vožnja je šla ob blejskem jezeru proti Petranovi gostilni in od tu pod Babjim zobom v gorsko kotlino na Bohinjski Beli. Škof se je zanimal za cerkev, stojičjo precej visoko pod Babjim zobom. Krištof mu je pojasnil, da se pravi ondodni naselbini »Na Kupljenku« in da pripada cerkev kot podružnica blejski župniji. Posvečena je sv. Štefanu in slovi zaradi tega, ker jo obiskujejo kmetje iz daljne okolice s posebnim namenom, da bi imeli srečo pri konjih. V zid okrog cerkve so vdelani železni obroči, kamor privezujejo konje med službo božjo. Kmetje, ki prihajajo na konjih k sv. Štefanu, imajo ob ti priliki posebno lepa sedla.

Josip Lavtižar:

Bled in Briksen

Zgodovinska povest iz 17. stoletja.

Škof je povabil duhovščino v proštjsko hišo k skupnemu obedu in pravtako se je začel tudi med ljudmi čas prijateljskega razgovora. Nekateri so zasedli mize na prostem in si naročevali kosilo pri sejmarijih, drugi so polegli po tleh in se krepčali s hrano, ki so jo prinesli od doma s seboj. Mično je bilo gledati to pisano družbo v slikovitih narodnih nošah, postavne fante s širokokrajnimi klobuki in rdečelične mladenke v belih »aftehih« in pecah. Po tratah pa je skakljala otročad z igračami in z medenimi štrklji. Vsi so se veselili kraljevega solnca, ki je danes posebno prijazno gledalo na jezersko cerkev ter obevalo z zlatimi žarki zbrano družbo.

Zabave je bilo dovolj. Par glumačev je izvajalo ljudem mnogo smeha. Nadomeščali so jim muzikante, ki jim ni bilo dovoljeno motiti svetega miru na otoku. Prosto pa se je gibal Škantarjev Jaka z leseno cerkvico ter razkazoval ljudem med bengljanjem zvončkov, svetnike in svetnice blejske župnije od sv. Martina na konju pa do sv. Marjete z zmajem na vrvi.

Ribičeva Rezika je prepustila danes veslanje močnejšim rokam. Pridružila se je veseli tovarišiji v spremstvu tete Mine. Kako je bila Rezika lepa v praznični narodni obleki! Marsikdo je pogledal za njo in vpraševal, čegava je ta deklica. Tudi ona je gledala po neznanih ljudeh, ki jih je danes toliko došlo k Mariji na jezero. Teta Mina pa je imela vedno pozorno oko na Reziko in jo zato začela priganjati na odhod. Deklica bi bila rada še dalje ostala v

družbi, toda beseda tete Mine ni poznala odlašanja. Poslovili sta se pri znancih in šli k jezeru. Tukaj sta opazili puščavnika Adolfa. Ko so namreč drugi gospodje že sedeli pri škofovi mizi v proštjski hiši, se je Adolf priporočil in odšel k jezerskemu nabrežju. »Danes je bilo lepo na otoku« — je dejal s prijaznim pogledom na Mino in Reziko.

»Zelo lepo,« je rekla Rezika in lica so se ji nekoliko pordečila. Večkrat je že videla puščavnika in tudi govorila z njim, ni pa se spomnila, da bi jo bil kdaj tako prijazno pogledal.

»Gresta tako kmalu domov s teto?« »Rezika bi bila rada še ostala, pa je bilo že dovolj zabave,« je odvrnila Mina.

»Teta je tvoja druga mati,« je rekel puščavnik Reziki. »Le poslušaj jo, želi ti dobro. Mladina potrebuje variha. Modra postaneš šele po skušnjah, ki jih pa zdaj še ne moreš imeti.«

Rezika je predevala ta čas zlati rožni venec iz ene roke v drugo.

»Gotovo ga imaš za spomin?« je vpraševal Adolf. Takoj pa mu je bilo žal zaradi tega vprašanja. Zato ni čakal odgovora, temveč se je obrnil k Mini, ki je že sedela v čolnu in držala veslo v roki.

»Kmalu bosta doma,« ji je dejal.

Tedaj je sedla tudi Rezika v čoln in prišla za drugo veslo.

»Z Bogom!« je klical puščavnik za njima in odšel proti svoji hišici.

Ko je prišel domov, mu je očitala vest neko nepravilnost.

»Preveč sem govoril z njo,« mu je hodilo na misel. »In čemu sem jo izpraševal, če je dobila rožni venec v spomin. Se nisem popolno odmlil svetu. Dosti bo še treba premagovanja in vaje v popolnosti.«

Obmolnil je za nekaj časa.